

1659.

1. Böckelmann, Joh. Fredericus: De renuntiationibus
2. Chmus, Henricus David: De libello
3. Chmus, Henricus David: De juris dictione.
4. Chmus, Henricus David: De litis contestatione
5. Chmus, Henricus David: De honestate mulierum.

1660.

1. Böckelmann, Joh. Fredericus: De vectigali a
rectore defraudato.
2. Chmus, Henricus David: De thesauris

1661.

1. Böckelmann, Joh. Fredericus: De actionibus
2. Böckelmann, Joh. Fredericus: De lege Regia
Rumanae.
3. Böckelmann, Joh. Fredericus: De mari et navigatione
4. Ranspck, Sebastianus: De maquis imperii

1662.

1. Bockelmann, Joh. Fridorius : De tempore legali
2. Chrus, Henricus David : De praestationibus in contractibus.

1663.

1. Bockelmann, Joh. Fridorius : Juris communis et Electoralis Palatini circa processum Judicium in II Judicium parte differentiae principes.
2. Bockelmann, Joh. Fridorius : De expectativa feudali.
3. Ranspeck, Sebastianus : De remediis adversum vim unius vel paucorum civium excellentiam.

1664.

1. Chrus, Henricus David : De dominio.
2. Chrus, Henricus David : De usucapionum et praescriptionum materia
Petersen, Samuel.
3. ~~Coyet~~ ~~Gustavus Fabianus~~ : Disertatio super rebus gestis Philippi Augustae.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

7i.
DISSERTATIO HISTORICO-POLITICA, 16

De
REMEDIIIS ADVERSUS
NIMIAM UNIUS VEL PAU-
CORUM CIVIUM EXCEL-
LENTIAM, 1663, 3

Quam,
Favente divinâ Clementiâ,
SUB PRÆSIDIO
EXCELLENTISSIMI ET CLA-
RISSIMI VIRI,

DN. SEBASTIANI
RAMSPECK

POLIT. AC ELOQUENT. PROFESSORIS
P. ET h. t. PRORECTORIS
MAGNIFICI

Publico Examini Subjicit
JUSTUS HENRICUS STORREN
HILDESHEIM.

A. & R.
Die Martij horâ locoq; consuetis.

J. M.

HEIDELBERGÆ,
Excud. ÆGIDIUS WALTER Acad. Typogr.
ANNO M DC LXIII.

1663

DEPARTMENTO HISTORICO-LINGVÆ

REPERTORIUM A DIVERSIS

SCRIPTORIBUS

COMPOSITUM

PER

FRANCISCVS

OPR

FRANCISCVS

FRANCISCVS

FRANCISCVS

FRANCISCVS

FRANCISCVS

FRANCISCVS

FRANCISCVS

FRANCISCVS

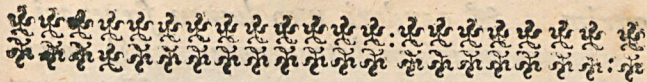
FRANCISCVS

FRANCISCVS

FRANCISCVS

FRANCISCVS

LECTORI FELICITATEM.

Qui Excellentium Virorum Vitas olim
concinnarunt, hi vel ortum illorum,
progressum & egregia facinora excusse-
runt singillatim, ut Cornelius Nepos purissima
Latinitatis Autor, & Augusta Historia Scri-
ptores aliquot; vel Facta illorum inter se
contulerunt, ut Plutarchus in Parallelis. Ho-
rum nonnulli affectibus abrepti, blanditias, Tac. I. H. c. 15. §. 6.
pestimum veri affectus venenum admiscuere,
vel odio privato indulgere nimium: quorum
adulationi sedum crimen servitutis, mali- Id. I. H. c. 1. §. 4.
gnitati falsa species libertatis inest. Scopum
huic Dissertationi prorsus alium praefixi, &
modum illuc collimandi longè diversum. Sa-
lus nimirum publica mihi unica hic Lex est,
nec ullius vel favorem aucupari, aut famam
ladere ullibi intendo, Excellentibus Viris,
quos recenseo, & quos Historica certaq; sug-
gestit fides, nec beneficio nec injuria mihi Id. I. H. c. 1. §. 5.
cognitis. Unde cogitata mea firmare decre-
verim,

verim , & candori meo lumen scenerari ,
 Lectorem curiosum latere nolui. Est enim
 benignum , ut arbitratur Plinius , & plenum
 ingenii pudoris , fateri per quos profeceris.
 Ex Historicis non nisi celebriores selegi , ple-
 rosque rerum sui temporis conditores , trium-
 phante ubivis applausu receptos , quos inter
 politissimus Tacitus agmen ducit. Stultissi-
 mum enim credo , ait Plinius nepos , ad
 imitandum non optima quaque proponere.
 Plures integerrima frontis testes producere po-
 tuissim , sed quid rebus in luce positis lucem
 praeferre , superforaneo labore conarer , aut
 solem adjuvare facibus certarem ? Non
 enim ad multitudinem respici oportet , sed
 sinceram testimoniorum fidem. Hac aequis &
 iniquis , ut spero , Lectoribus sufficient , ne-
 sapi verò ac morosi quid carpant censo-
 res , hilum vel ciccum non in-
 terduim. Vale.

Prefat. in
 N. H. ad
 Vespasi-
 an.

1. Ep 5.

Symmach.
 3. Ep. 48.
 6. q. 1. c. 7.
 1. 21. §.
 3. ff. de
 Testib.

Plaut.
 Rudent.
 2. 7. 22.

I. N. D. N. I. C.

PARAGRAPHVS PRIMVS.

Uæcunque spectant ad con-
 servationem Rerump. ad duo ca-
 pita commodè referri possit autumo.

Primum est, ut ab initio statim prospicias, ne
 quid illa detrimenti capiat: Alterum, ut si
 quid ejusmodi acciderit, salutaribus remediis in melius id con-
 vertas. Utriusque non uno loco meminit Aristoteles: Et
 quanquam primum multum præferri mereatur posteriori,
 quum præstantius sit sanitatem corporis humani sartam te-
 ctamque conservare, quàm jam debilitatam vigori pristino
 restituere, ea tamen humani ingenii imbecillitas est, ac
 tam tenuia mutationum civilium principia (illa enim à pa-
 vis initium sumunt, quæ etiam prudentissimorum curam &
 industriam fallunt) ut ad posterius recurrendum, & se-
 cundo cursu corrigendum sit, si quid adversi Remp. inva-
 serit, quod tamen si facilius aliquantò est priori, quum
 magis proclive sit rem captam sequi, quàm ab initio move-
 re: Exiguum enim malum despicitur, majus verò factum
 magis apparet, magisque incurrit in oculos; non minima ta-
 men cum difficultate est conjunctum, profus quemadmo-
 dum

*Arist. l. 1. c. 2.
 Pol. l. 3. c. 4.
 38. Ma-
 chia. l. 7.
 Hist. El.
 3. Pol. 9.
 Mach. l. 6.
 6. Pol. 4.
 4. Pol. 1.*

A

dum

dum non minùs operosum est aliquid dediscere, quod animo jam inhæret, quàm , quod nondum, addiscere.

§. II. Utrumque autem, præter interiorem Re-
rumpublicarum notitiam, perfectam requirit causarum cog-
nitionem, quibus corrumpi illæ soleant. Ab hac enim illa
conservandi scientia dependet, quemadmodum Medicum
omnes morborum causas & originem nosse oportet, si cor-
pus humanam ab illis immune & liberum præservare, aut il-
los, ubi invaluerint, inde expellere animum induxerit.

§. III. Causæ autem illæ in univèrsam vel sunt na-
turales, vel supernaturalis. Hæc est providentia divina, eju-
s nutu terrena hæc reguntur. Illæ vel sunt Internæ vel Exter-
næ. Internæ quæ in ipsa Rep. eju-que visceribus hærent.
Externæ, quæ extra eam subsistunt. Utriusque generis vel
sunt Personæ, vel Res, sine quibus felicitas civilis obtineri
nequit.

§. IV. Sciendum verò mutationes illas, quæ ex
dictis causis proficiscuntur, non uno eodemq; modo sese
semper habere. Accidit enim interdum, ut per se statum
mutent, interdum per Accidens, directò scilicet statui non
oppositæ: 2. ut interdum mutent integram formam, ali-
quando tantum partem, quod fit, si vel Rectores muten-
tur retentâ formâ, vel quando ipsa forma fit remissior vel
intentior. 3. ut nonnunquam mutent per consensum, non-
nunquam per vim, qui tamen modi sæpius inter se com-
miscentur. De his aliisque causarum differentiis accuratè
aliquando differuit Cl. Conringius Prælection. de Conser-
vatione Regnorum, & Disputat. de Morbis & Mutat. Re-
rump.

§. V. Atque hujus quidem instituti ratio postu-
lat, ut sepositis reliquis mutationum causis personas inspicia-
mus

nis , considerando quomodo ab illis Resp. corrumpi possint , sive illæ in ipsa Rep. vel extra eam vitam agant.

§. VI. Quum autem ad omnem, quæ ab homine procedit, actionem requirantur duo : Voluntas primò, dein Facultas , quæ in mediis necessariò ad actionem istam requisitis occupatur , manifestum fit , omne id quicquid à personis contra Remp. ejusque formam efficitur , ex his duobus quasi fontibus emanare , ac pro eorum habitudine nunc maximè nunc minimè nocere. Quibus enim facultas deest , etiamsi habeant nocendi voluntatem , aut quibus facultate suppetente voluntas deest , illi non ita magnopere sunt metuendi , quàm quibus ad nocendi voluntatem facultas insuper accedit. Egregiè horum hominum differentiam noverat Augustus, cum supremis ad Tiberium sermonibus tractaret, quinam adipisci principem locum suffecturi abnuerent, vel impares vellent, idem possent cuperentque. *Quip* Tab. 1. 1.
pe Manium Lepidum dixerat capacem, sed aspernantem: Gallum An. 6. 13.
Asinium avidum & minorem: Lucium Aruntium non indi- S. 2.
gnum, & si casus daretur ausurum. Adversus singulos autem conducit, Reip. salutaribus remediis prospici, quæ pro differentia duorum , quæ diximus , principiorum ipsa quoque differant oportet. Ac primi quidem generis sunt illa , quæ ad voluntatem spectant , quibus prospicitur , ut, quoad possit , tam exterorum quàm civium voluntas in præsentem statum amica reddatur , aut , si jam sit , conservetur. Si verò hoc ipsùm obtineri non possit , quum flexibiles sint hominum voluntates, recurrendum ad secundi generis remedia, quæ facultatem nocendi concernunt, providendumque ne quis etiamsi impensè cupiat , ea instructus sit potentiâ , ut queat nocere.

§. VII. Verum enim vero illa posterioris generis

A 2

remc-

remedia iterum sunt duplicia. Duplici enim modo Potentia Personarum potest considerari. 1. ut unius vel paucorum divisi sumptorum. 2. ut integræ alicujus partis (velut in Aristocratiâ & Oligarchiâ plebis, in Democratiâ & regno Optimatum) vel totius alicujus provinciæ conjunctim acceptæ. Utriusque meminit Aristoteles, & utramque recte ponit inter generales corruptionum civilium causas, hanc quidem Augmenti immoderati, illam *ὕπερθε* seu Excellentiæ vocabulo comprehensus. Ita enim sese ipse explicat, cum inquit: *Fit Excellentia ubi quis fuerit potentia major, vel unus vel plures, quàm ferat civitas & facultas Reip.* Apparet proinde alia Remedia esse quæ adversus integræ partis, alia quæ contra singulorum Potentiam conducunt. Mihi quidem constitutum est hæcæ paginis describere illa, quæ adversus Excellentiam singulorum adhibita, ex quantulacunque Historiarum lectione didicisse in promptu fuit, nullâ ostentationis gloriâ, sed ingenii exercendi cupiditate adducto.

§. VIII. Antequam verò tractationem istam aggrediar, operæ pretium imò necessarium existimo, considerare, quæ nam illa sint, ex quibus Excellentia illa oriri & existere soleat, quippe cum his incognitis & remedia non possint non ignorari. Sunt autem illa mea quidem sententia bona, quorum respectu quis Reip. valet aut nocere aut prodesse. Hic enim hominum civiliter Excellentium est Character, eoque Bullionæum, ex cujus persona magna tum in rebus Gallicis erant momenta, insignit fortissimus Dux Rohanæus, appellans eum *un homme capable de procurer à un Estat des grands biens & des grands maux.*

Dans le
livre de
ses Me-
moires,

§. IX. Sunt autem illa bona vel in ipso homine, vel extra eum. In ipso homine sunt tum animi tum corporis bona. Atque hæc quidem aliis subsidiis destituta pa-
rum

rūm in evertendis & conservandis civitatibus momenti præstant, nisi illæ ita fortè fuerint instituta, qualiter Æthiopica, in qua ex formâ & decorâ corporis magnitudine conferri imperia solebant, testante Aristotele, quanquam, illa si 4. Pol. 6. 4. adfuerint hominibus cætera excellentibus, non minimum admirationis augustæque venerationis largiantur. Virtus autem quæ animi bonum est, est vel Theoretica vel Practica. Theoretica, quæ omnem suam vim in contemplando exerit, neque sese ad actiones civiles demittit, illas infra suam majestatem æstimans, locum etiam hic per se habere nequit: Maximè verò omnium Practica, cujus apex est prudentia, & cujus speciem sæpenumero induit Naturalis quædam sagacitas, & rerum agendarum admirabilis promptitudo, qua ad commutandum statum nihil omnino efficacius, nihil validius.

§. X. Extra hominum bona quæ ipsum potentem reddunt, sunt 1. Magistratus & Honores. sunt autem 4. Pol. 6. Magistratus (si ad personas respicias) ut simpliciter dicam 15. hi maxime dicendi, quibus jus est de quibusdam & deliberandi, & judicandi, & imperandi, hocq; maximè. Imperare namque est magis proprium magistratus. In illis ergo datur maxima Fr. Bac. de Verul. S. F. 6. 11. licentia boni & mali, præprimis in bellicis, ut non absque causâ Tiberius post mortem Augusti veritus fuerit, ne Germanicus, Tac. 1. An. 6. 7. § 6. cujus in manu tot legiones, immensa sociorum auxilia, habere quàm expectare mallet imperium. 2. Gloria rerum gestarum, quæ vel pacis vel belli comparatur artibus. Verul. S. F. 6. 11. Verus enim virtutis usus elucet in muneribus bellicis, & functionibus pacis: At illa hanc, velut corpus suum umbra, sequitur. Et verò nullum est dubium, quin illi, qui hoc genere excellunt, maximâ, si velint, instructi sint nocendi facultate, quippe quibus ad ingentem experientiam studia ho-

A 3

minum

minum & admiratio accedant. Nec etiam rarò evenire solet, ejusmodi homines studio novandarum rerum agi, præfertim quos adeo prosperi rerum inflarunt eventus; ut suorum meritorum magnitudinem, ne ipsam quidem Rempublicam ejusque Rectores, referendâ gratia, assequi posse existiment. *Jactitante C. Silio, suum militem in obsequio duravisse, cum alii ad seditiones prolaberentur, neque mansurum Tiberio imperium, si iis quoque cupido novandi fuisset legionibus: Destruï per hoc fortunam suam Cæsar, imparemque tanto merito ratus est. Nam beneficia eo usque lata sunt, dum exolvi posse videntur, ubi multum antevenero, pro gratia odium rependitur.* Certè ita Silio res cessit, à Tiberio falsis criminationibus ita pressio, ut *imminentem damnationem voluntario sine*

H. Euseb. præverterit. Eadem causâ funesti exitus superiori seculo ex de Rodez stitit Bironio Gallia Mareschallo, qui rerum gestarum admirando successu inflatus, plus quàm civilia agitare ceperat. *P. de l'H. de Henry le Grand p. 309. & 351.* 3. Maximum potentia Instrumentum est Copia Amicorum, qui vel in ipsa Rep. vel extra eam parantur. * *Tiberium post mortem Germanici nihil penetravit, quàm studia hominum accensa in Agrippinam, cum decus patriæ, solum Augusti sanguinem, unicum antiquitatis specimen appellarent, versique ad cælum & Deos, integram illi sobolem & superstitem iniquorum precarentur.* Neque verò injuriâ aut absque ratione ista cura anxium Tiberii occupavit animum. Incredibile enim dictum est, quantum in Republ. valeant, in quos populi aut militum conspirat favor.

Prosard. l. 1. H. G. p. 18. 25. 28. In Flandria apud Gandavos, tempore belli inter Philippum Valesium & Eduardum III. Gallia & Anglia Reges, homo quidam plebejus Jacobus Artevillanus tantam sibi apud vulgus comparaverat æstimationem, ut ipsi comiti non esset tutus in ditiorum suam accessus, sed cogeret se in Galli Regis patrocini-
nium

niunt dare. De Thoma Aniello, qui tantas nostro seculo Bras. Hist. Nost. Temp. ad An. 16. 47.
 in Regno Neapolitano turbas concitavit, Historia in recen-
 tiori adhuc versatur memoria. Eadem via Cosmus Medices Maeb. l. 4. Hist. Flor.
 ad Principatum Florentinum grassatus est. Militum autem
 favor quantum proflit, ex Romana historia quàm maximè ap-
 parer. Sulla & Augustus, legionib⁹ ad urbem hostiliter ad motis
 ille se Dictatorem in annos 5. lege Valeria iussit creari;
 hic consulum nomine exercitùs sibi peti curavit. Cui-
 stante verò Senatu, Centurio Princeps legationis rejecto sa- Suet. in Aug. c. 26. & in Ca- lig. c. 49. c. 1. de Com. Imper. Tacit. l. 8. H. c. 4. §. 2.
 gulo ostendens gladii capulum, non dubitavit in curia di-
 cere: *Hic facies, si vos non feceritis.* Sequentibus temporibus
 quid frequentius, quàm electi & dejecti à militibus Impe-
 ratores, quorum integrum catalogum refert Onuphrius Tacit. l. 8. H. c. 4. §. 2.
 Panvinius. Sic electus Galba aurâ & favore militum, *evul-*
gato Imperii arcana, posse alibi quàm Roma Principem fieri. Vi- l. 2. H. c. 76. §. 7.
 tellium ut militaris favor extulit, ita & destituit: Nam *posse*
ab exercitu Principem fieri, sibi ipsi Vitellius documento est, ait
 Mutianus 4. Divitiæ maximi rerum agendarum nervi. His
 autoritas parari potest modis, in hunc modò in illum be-
 neficia conferendo, pecuniâ juvando, & tandem donis lu-
 disque tuum faciendo. Hæ Cosmo ad Principatum viam Maeb. l. 4. Hist. Flor. Tac. l. 1. An. c. 2. §. 2. 3.
 munierunt. His Augustus sibi illum firmavit, *militæ donis,*
populo annonâ pellectis, nobilibus quantò quis servitio promptior,
opibus & honoribus elatis. Prudenter igitur Dionysius Siculum
 quendam, qui ingentes opes singulari quodam artificio
 congefferat, Syraculis exesse iussit, ut qui *vias* reperisset Arist. l. 1. P. c. 7. Tacit. l. 11. An. c. 1. §. 2.
rebus suis inutiles, hoc est, ut Sosibius apud Tac. inquit: *Auri*
vim atq, opes principibus insensas. Atque hi sunt præcipui ci-
 vilis potentiaæ fontes, quibus multum adhuc super addit
 5. Nobilitas Generis, quæ ex majorum virtute & divitiis Arist. l. 4. Pol. c. 17.
 originem ducit. & magnam ad res turbandas viris poten-
 tibus

Tac. An. 1. tibus adjumentum affert. Valerius Asiaticus infimulabatur,
 II. 6. 1. §. 4. quod genitus Vienna, multisque & validis propinquitatibus sub-
 G. H. 1. 2. nixus, turbare gentiles nationes in promptu haberes. Verè Gra-
 mondus: Odere Reges quem metuunt, primà quâque occasio-
 ne abdicaturi, non virtutis, non habitâ ratione natalium, quæ
 ipsa saepe casum accelerant.

§. XI. Si qui ergò aut unus aut plures, iis quæ
 diximus bonis plus valeant, quàm ratio civitatis permittat,
 non potest illa non in magno periculo versari. Est enim
 ea civitatis natura maximè, ut ex paribus & aequalibus consti-
 4. Pol. 11. stat, ac proinde neglectâ illa æqualitate fieri non potest, ut
 civitas salva permaneat, quod usu venire solet, ubicunque
 Conar. 1. plura in unum conveniunt. Sic solvitur mixtum, si quodpiam
 3. de R. V. elementorum ex quib. corpus constat, alia superaverit: Sic omnis con-
 sonantia dissonans fit, si fidem unam seu vocem plus minusve
 1. §. Pol. 3. intenderit, quàm par sit. Corpus constat ex membris, inquit Ari-
 stoteles, & proportionem quâdam augeri debet, ut partes & membra
 inter se respondeant, quod si non interit corpus: ubi pes qui-
 dem quatuor sit cubitorum, reliquum autem corpus duorum
 palmorum. interdum etiam in alterius animantis formam mu-
 tatur, si non tantum quantitate, sed & qualitate ultra pro-
 portionem augeatur. sic etiam civitas malè sese habeat necesse est,
 nisi omnes ejus ex quibus constat partes, æqua-
 bili proportionem inter se cohæreant. Accedit illud quo-
 que, quod ejusmodi homines, Excellentes difficulter alio-
 rum imperio pareant, quia se dignos judicant qui imperent
 Arist. 1. 2. ipsi. Habere enim ea quæ homines faciunt imperio dignos. Ve-
 Rhet. c. 16. 5. 6. ritè Philosophus: Qui excellunt quidem his bonis virtutum & di-
 4. Pol. 11. vitiarum & amicorum, aliisque id genus, parere neque volunt
 neque norunt, idque etiam pueris continuò tanquam domi agnasci-
 tur, Nam propter indulgentiam ne in scholis quidem us usi-
 tatum

zatum est parere. Hinc ergo turbæ & seditiones oriuntur
 in Republica. *Universe enim sciendum, eos qui opum seu po-* 5. Pol. 4.
rentia fuerunt auctores, tum privati tum Magistratus, tribus de-
nique & omnino pars sive qualiscung, multitudo, seditionem mo-
vere. Nam qui vel his invident ut honoratis, seditionis faciunt
initium, vel hi ipsi propter Excellentiam a quo jure nolunt vive-
re. Ejusmodi hominum numerum omnium seculorum Hi-
floriæ nobis subministrant. Talem fuisse legimus Cæsarem
& Pompeium, quorum hic neque superiorem ferre poterat, ne- Flor. l. 4. 6.
que ille parem. Talem Aristoteles describit Jasonem, qui se 2. §. 14.
esurire dicebat, si non regnaret, quasi privatus esse nesciret, cum 3. Pol. 3.
quo conveniebat illud Tiberii, qui objiciebat Agrippinæ:
Illam ladi quia non regnaret. Eodem ingenio præditus fuit Tac. An. l.
Cæsar Borgias, aliàs Dux Valentinus dictus, de quo 4. 6. §. 2. §. 5
 Poëta :

Aut nihil, aut Cæsar dixit, utrumque fuit. Hujus-
modi hominibus nihil medii est inter summa & præcipitia. Grot. de
nec facile plus velle posse desinunt, nisi id, quod volant, effice- Antiqu. R
re posse desperent. Facilius enim est, eleganter inquit Ænæas B. l. 6.
Sylvius, Famosum in Asia Gordii nodum solvere, quàm poten- Hist. Bob.
tia regniq; blanditiis sese explicare. Rectè ergò Dux Roha- 6. 63.
næus: C'est une chose certaine, qu'en tout Royaume l' autho-
rité du Roy diminue celle des Grands, comme aussi l' accroisse- Au Di-
ment d' iceux amoindrit le pouvoir Royal: C'est une balance scours sur
qui ne peut estre egale, il faut toujours que l' un des costez l' em- le temps
porte. Et Baco de Verulamio, quod nobilium potentia & au- present.
toritas Principi impertiat splendorem, potestatem verò imminuat. Serm. Fid.
quod idem quoque in aliis Rebusp. præsertim liberis quàm 6. 14.
est verissimum. Magno enim est cum periculo civitas, in qua 2. P. G. 8.
qui velint, possint quoque eam invadere. Romana certè id ipsum
 in Sulla, Mario, Crasso, Pompeo denique & Cæsare satis
 superque

superque experta est, quorum potentia victam armis libertatem in dominationem vertit. Florentia in Medicæis, Verona in Scaligeirs, Mediolanum in Sfortiis, Luca in Castrucio Castracano, quin id ipsum in Rep. Cretensi ante sua tempora *Qyiciard* accidisse scribit Philosophus, ita ut probabiliter satis conclusit. H. 1r. dat Machiavellus: *Ne quicquam in rebus humanis perpetuò Comin. l. 1. constet atque vigeat, esse in singulis Rebuspubl. fatales familias de B. N. Machiav. quarum potentia & autoritas illarum exitio nascantur.*

§. XII. Quamquam hæc ita sese habere constet, in vita sciendum tamen est, non omnem Excellentiam, quæ ex l. & c. cit. supradictis causis originem ducit, pariter omnibus Rebuspubl. nocere, pariterque esse metuendam. Eminentia enim virtutis, non nisi in Rebuspubl. pravis per se suspecta esse debet, quum illa præditi omnium minimè moveant seditiones. Tyranni autem ab optimis sibi periculum metuunt, ut de Tiberio loquitur Tacitus, qui *vel Aruntium ut promptum artibus egregiis & pari famâ, ea de causa publice suspectabat*

Ibidem. Contrà verò in veris Regnis accidit, ubi tantum abest, quòd suspici debeant à Regibus viri virtute eminentes, ut *genus etiam inhumanitatis noxiosissimum sit, non illos extollere & premiis sollicitare de publico*, verba sunt Arsidæ apud 10. pr. p. 83 Barclajum. *Nullum enim majus boni imperii instrumentum, quam boni amici.* At nemo bonus amicus, nisi idem virtute præditus. Porrò Excellentia virtutis rationibus Democratiz adversatur, quia illa maximè videtur æqualitatem perfectæ, quam nulla ratione excedi patitur. Hinc illa Lex Cic. l. 5. Ephesiorum, propter quam Heraclitus omnes morte multandos censuit. Aliter sese res habet in illis Rebuspubl. in quibus Imperia & Magistratus ex virtute conferuntur. In illis enim si quis tantum virtute præstet, ut reliquorum virtutem superet, hunc imperare, reliquos verò obedire, æquum

quum existimat Aristoteles. *Neque enim interficere, vel in l. c. exilium ejicere, vel Ostracismo pellere talem utique decet, neque ut vicissim pareat postulare. Nam natura repugnat, ut pars toti præster, quod accidit ei, qui tanta præstantia est præditus. Reliquum est igitur, ut tali pareatur, & sit Dominus non vicissim, sed omnino.* Simili modo divitiarum magnitudo Tyrannis suspectior est, quàm veris Regibus. Illis enim aspiciuntur ut instrumenta depellendæ dominationis. Sub his verò *magnæ opes innocenter partæ, & modestè habitæ, gloriæ esse possunt, ut de Cn. Lentulo testatur Tacitus. Sunt eadem quoque multò periculosiores in Republ. libera, quàm in Principatu, quia æqualitatem civilem nimis enormiter excedunt, maximè si illa sit moribus corrupta, & quod ille de Romana jactabat, venalis si emptorem invenerit. Idem de reliquis dicendum, inprimis de Nobilitate & Excellentia generis, quæ Tyrannis maximè est suspecta, præprimis eorum, qui in occupato Imperio jus aliquod prætendunt, quod in Tiberio & liberis Germanici evidentissimè apparuit.*

§. XIII. Hisce nunc cognitæ, proximum erit ad ipsa remedia progredi, quæ uti ex Thef. I. sit manifestum, duorum sunt generum. Alia enim sunt quibus ab initio efficitur, ne talis aliqua civium eminentia in Republ. existat: Alia quæ contra jam existentem adhibentur. De illis, quæ sunt prioris generis, dicendum erit primo loco, in quibus generalia quædam occurrent prius, quàm ad magis specialiora descendat sermo.

§. XIV. Primò autem omnium optimè ejusmodi Excellentia civium præcaveri poterit, si ipsa Respubl. ad mediocritatem instituta & conformata sit. Ita enim æqualitatem, quæ potissimum societatis humanæ vinculum est, facilius observare in promptu fuerit. De Romana id aperte testa-

*Hist. l. 2. tē testatur Tacitus : Vetus , inquit , ac jam pridem inſta
6. 38. §. 1. 2. mortalibus potentia cupido , cum Imperii magnitudine aadolevit
3. 4. erupitque. Nam rebus modicis aequalitas facile habebatur ; Sed
ubi ſubactō orbe , & amulis urbibus regibusq; exciſis , ſecuras opes
concupiſcere vacuum fuit , prima inter patres plebemq; certamina
exarſere , modō turbulenti tribuni , modō conſules prævalidi , ac
in urbe & foro tentamenta civilium bellorum. Mox è plebe
inſima C. Marius , & nobilium ſeviſſimus Sulla , victam armis
libertatem in dominationem verterunt ; Poſt quos Cn. Pompeius
occultior non melior , & nunquam poſtea niſi de principatu qua-
ſitum.*

§. XV. Secundò ſi mediorum in ea potiffima ha-
beatur ratio. Accidit enim hoc medio , ut nemo ad ejus-
modi Excellentiam adſpiret , ſed omnes in ore atque animo
habeant illud Phocylidis :

Ariſt. l. 4. Eſſe volo medius , mediis ſunt commoda multa.

*P. 11. Et verò hoc remedium non tantùm ſingulorum , ſed &
integræ partis incrementum impedit , ſi ſc mediorum pars ,
ſi non utraq; certè tamen alterutrâ , reliquarum ſit po-
tior.*

§. XVI. Neceſſum præterea eſt Remp. legibus
*Ariſt. l. 6. eſſe firmatam , quibus ejusmodi potentia prohibeatur. Tum
enim optimo jure in legum contemptores , animadverti
licet in eos , qui nimia ejus fundamenta ſtruunt. Tales in
Rebuspubl. benè conſtitutis quamplurimæ vigent , ex quibus
in ſequentibus nonnullæ in medium producentur. Quum
verò legum utilitas non ſequatur ex eo , quòd latæ ſint , ſed
quod obſerventur , proſpiciendum omninò erit , ut illis
ſemper ſuus ſtet honos & reverentia , neque earum autoritas
per ulla privilegia labefi ſtetur in gratiam alicujus , etiamſi
tanta ejus ſit virtus , ut in eo nulla hæreat ſuſpicio. Non enim
tantum*

tantum ordinare in presens, verum ipsis nepotibus (& successoribus) Rempubl. Reges (& quilibet Rectores) debent, & in-
 eptissimi in unius hominis virtutem cultus & admirationis est, Barel. Ar-
 gen. l. 5. c. 6.
 publicum munus, si quo ille fungitur, multiplici liberag. potestate
 atrollere, quasi fatale sit, ut ea semper dignitas cadat in probos,
 cum potius armatura sit viribus suis temeritatem eorum, qui am-
 bitu vel errore in eam succedent. Si vero accidat nonnunquam,
 ut necessitate urgente largienda quaedam sint, Otthonis Boccal.
 Cent. 2.
 Rel. 6.
 exemplum imitatione exprimi potest, qui dabat ostentui ma-
 gis quam mansura. Tac. l. 1. H.
 c. 78. §. 10.

§. XVII. Ad legum porro observantiam quam
 maximè accommodatum est, si certi Magistratus aut Cura-
 tores constituti sint, qui civium actiones diligenti curâ ob-
 serverent, laborentq; malum in ipsâ herba opprimere, si quem
 nimio plus crescere animadvertant, (qualem curam apud
 Venetos sustinet Collegium Decemvirale, apud Florenti-
 nos Ganfolonerius) vel ad minimum Rempubl. aut ejus Re-
 ctors hac de re commonefaciant. Hinc est quod præfectis Contar.
 Mach. H.
 Flor.
 provinciarum vel legatis adjungi plerumque soleat persona,
 quovis etiam titulo sit, quæ explorandis illorum actis infer-
 viat. Tales apud Romanos erant Procuratores, quos lega-
 tis & præsidibus provinciarum addebant, quanquam & ipsi
 non raro præerant minoribus provinciis cum Jurisdictione.
 Cyrus præsidibus Satrapas adjunxit, singulisq; annis suspecto-
 res in provincias misit, cum potestate extraordinaria, qui Sayil. in l.
 H. Tac. c.
 Xenoph. l.
 8. de Pad.
 Cyri.
 Statum regionis, subditorum & actiones præsidum intue-
 rentur, & de iis ad se rescriberent. Idem apud Romanos
 usu valuisse autor est Tacitus: *Olim, inquit apud illum Petrus*
Thracea non modo Prætor & Consul sed privati etiam mittebantur, An. l. 15.
 c. 21. §. 8.
qui provincias viserent, & quod de cuiusque obsequio videretur
referrent, trepidabantque gentes de estimatione singulorum. In
Gallia.

ls. H.G. Gallia (verba sunt Gramondi) invaluit ut provinciarum Pro-Regibus admoveatur à Rege rogatus assistens , cuius officium, & jura militi distribuere , & si quid à milite , si quid à ProRege peccatur inquirere , & monere Regem de omnibus. Sic patent Regi quaecunque in provinciis fiunt. Eadem arte usus est Carolus V. adversus Ducem Saxoniae Mauricium. *il luy fit expedier*

(verba sunt Autoris Gallici) des patentes de General en la meilleure forme , & qui contenoient en apparence un pouvoir de la Poli- moins limité que ceux , qu' on avoit accoustumé de confier aux riq. de la autres, mais pour temperer à sa mode un excès, qu'il jugeoit alors ne- Maison d' cessaire , en mesme temps à l'ombrage , qu'il avoit conceu de luy, Autriche. *il luy donna le plus fidel & le plus raffiné de ses Emissaires , qui sous pretexte d' exercer la charge de Commissaire General , avoit ordre d' esclairer toutes ses actions.*

§. XIIIX. His ita constitutis in Republ. , facilius erit initia Excellentiae perspicere, quibus cognitis statim omni industria est obsistendum : Dilata enim in moras invalescere, ac tandem difficulter reprimi posse , ait Nicolaus Uzanus apud Machiavellum. Hoc autem fieri potest , si quod optimum impediendae potentiae remedium esse asserit Machiavel, obex ponatur iis rebus , ex quibus eam existere superius dictum est , quod cum generale nimis sit , per singula deducendum est , facto à virtute principio.

l. 4. Hist.
Flor.
l. 1. Disc.
s. 52.

§. XIX Quibus igitur virtutis Excellentia est odiosa, illi omnem bonae educationis curam , ludos literarios , exercitia militaria civibus suis interdunt , utpote illa , quibus illorum animi ad virtutem excitantur formanturque. Tales sunt praecipue Democratici & Tyranni, qui volunt ut cives sui humillima sentiant , idque ob duas potissimum rationes, quarum prima est, quod malis magis delectentur, juxta illud

Arist. l. 5.
Pol. c. 11.

Clavus Clavo. Secunda eaque potissima, quod eo se munitiores

iores censeant, quò illi, quibus imperitant fuerint nequiores. Sallust. Or.

A parvi enim animi hominibus nullæ insidiæ sunt metuen- i. de Rep. ord.
 dæ, quibus Tyrannorum plerumque subjecta est conditio. Arist. l. 6.
 Ita apud Turcas nullas literarum palastras perferri, ut & apud Moscovitas, literis produnt earum gentium Historici. Sunt tamen nonnulli, quibus hoc Tyrannorum institutum displicet, imò qui contraria potius via procedendum existimant, suntque illi, qui studiis literarum nimis ardentè promotis, emolliri civium animos statuunt. Otium enim Lips. in Not. ad. 2. Pol. c. 17. §. 18.
 & molliem nulla re facilius & honestius in animos irrepere, quàm via hac literarum asserunt: Quare id in civibus observandum Principi, ne nimis aut omnes studiis sese applicent, ne sc. fortitudo atque magnitudo animi deleatur; contra verò Tyrannis, qui obnixè volunt cives suos humilia sentire, ea maximè illis esse permittenda. Tueri enim se & statum suum milite externo. Verumenimverò hæc speciem magis veri habent; quàm veritatem ipsam. Accidit enim malignitate eorum, qui literis operam dant, nec his imputandum, si illi ad humilia demergantur. Egregiè hæc res Baco. de Verul. l. 1. de Augm. scient.
 jam soluta est à viris doctissimis, post quos actum agere non est operæ pretium.

§. XX. In magistratibus autem & honoribus conferendis ea tenenda est moderatio. Ne 1. sint nimis magni, hoc est: ne jus Magistratum sit nimis absolutum. Tanta enim potestate corrumuntur animi hominum, & sæpius in prava aguntur. Et hanc fuisse causam non dubitat asserere Aristoteles, unde tam crebræ Tyrannides olim exstiterint, quod scil. magna imperia quibusdam fuerint mandata, ut Milesi ex Pritania: *Prytanis namque multarum magnarumque rerum potestatem habebat.* Huic similis apud Romanos fuit Dictatura, quæ Cæsari invadendæ Tyrannidis ansam & potentiam

tiam præbuit. Optimè hac in parte sibi prospexit Respubl.
 Contar. 1. Veneta, in qua *jus Magistratum admodum modicum est, ut nullus*
 2. de Rep. *tametsi summus quicquam statuere possit, quod alicujus momenti*
 Ven. *haberi debeat, nisi de consilii sententia.* Eadem de causa raro,
 & non nisi summa urgente necessitate, univèrsæ classis præ-
 fectum constituunt. *Non enim temerè alicui tam magna con-*
ceditur potestas, ut omnia ex unius civis arbitrio dependeant in-
 l. 5. de Rep. quit Contarenus.
 Ven. §. XXI. II. Ne sint longinqui nimis aut perpe-
 tuum. *Duo sunt, inquit Cleobulus ad Melcandrum, quæ regnum*
 Barcel. Arg. *proceribus obnoxium reddunt, Magistratum longinquitas, &*
 l. 3. c. 6. *Multitudo arcium, quorum prius generale omnium Rerum-*
publicæ, arcanum pronunciant Politici. Superbire enim ho-
 Forst. Tac. *mines annuâ ambitione, quid si in quinquennium agitent? verba*
 l. 1. Ann. *sunt Tiberii qui præterea existimaverat per quinquennalia*
 c. 1. §. 2. *ista Magistratum comitia arcana Imperii tentari. Accedit*
 Tacit. l. 2. *quod longinquitate illa Magistratum honores ad paucos*
 An. 6. 36. *solum redigantur quod faciliè in civitate seditionem mo-*
 §. 4. *vet: Ubi enim multi sunt inhonorati, ibi necesse est civitatem*
 ib. §. 2. *hostibus esse plenam: Vix per singulos annos offensiones vitari,*
 Arist. 1. *quamvis repulsam propinqua spes soletur, quantum odii fore*
 3. P. c. 7. *ab his, qui ultra quinquennium proiciantur idem Tiberius*
 Tacit. l. c. *inquit. Qua de causa apud Romanos Consulatus, Quæstu-*
 Ioab. Peri *ra, Ædilitas cæterique omnes magistratus erant annui,*
 de Rom. & *præter Dictaturam, & Magisterium equitum, & Censuram.*
 Græc. Ma- *Dictatura enim & Equitum Magisterium ad tempus seme-*
 gistr. *stre sumebantur, Censura quinquennio definiebatur. Ita*
 Iob. de *quoque apud Genuenses maximi magistratus breves sunt.*
 Laeth. de *Dux enim ibi ut & Octoviri biennio præsent, Imperatoria*
 script. *verò dignitas annua est. Et hæc quidem ita constituta be-*
 Resp. Ge- *ne se habent. Contrà verò magni honores in longum acti*
 nuens. *periculo*

periculo sæpè sunt Rebuspubl., quemadmodum Cæsari pro-
longata Dictatura in quinquennium causâ fuit everfæ Reip.
Democraticæ in Monarchicam. Si tamen alterutrum ho-
rum, de quibus diximus, esse debeat satius esse existimat Ari-
stoteles, ut parvi licet diuturni honores mandentur, quàm
statim magni. *Nam his corrumpuntur, neque cuiusvis est ho-*
minis secundam ferre fortunam Arist. l. 4.
P. c. d.

§. XXII. III. Ne honores cuiquam subito & si-
mul, sed pedetentim aut prout merita ejus exigunt, con-
ferantur, idque præcipuè duas ob causas, quarum prima
est, quòd hac via istis hominibus adimatur stimulus præ-
clara pro Republ. suscipiendi. Collata enim ab initio statim
in eorum manus omni potestate, quid ipsis inposterum
sperandum relinquatur, præter absolutam aliquam domi-
nationem, ad quam, si paululum fuerit iniquitas eorum a-
nimus, aspirant, armati scil. ipsis Reipubl. viribus. Lauda- Boccal. C.
tur hac in parte præcipuè cura Venetorum, qui Imperia 1. R. S.
& honores suos sola meritorum censura metiuntur, quem-
admodum non parum à prudentiæ doctoribus culpantur
Romani, quòd Cæsarem & Pompejum immodicis statim ho-
noribus cumulaverint. *Quid enim iam præter consuetudinem,*
quàm homini peradolescens, cuius à Senatorio gradu ætas lon-
gè abesset, imperium & exercitum dari? exclamat Cicero. Erat pro Leg.
enim Pompeius vix annum vigesimum tertium egressus, Manil.
quam à Sulla adversus Carbonem & Perpennam cum im-
perio mitteretur, Zar. Zao
mosi. de
Sen. Rom.
p. 59. Verùm & ipse Cicero hac in parte im-
pegit cùm in Octavium juvenem extraordinarios honores
congereret, de quo ipsum Brutus in tot Epistolis redarguit:
Verba ejus inter alia hæc sunt: *Ego tum, inquit, facilita-*
tem & prudentiam laudabo tuam, cùm exploratum habere cæ-
pero, Cæsarem honoribus quos acceperit extraordinariis fore con-
tentum

C

tentum ; Aliena igitur, inquis, culpa reum me facies? prorsus aliena, si provideri potuit ne existeret. Sed fatalem hunc

Comm. ad 1. 1. Polyb.

Tacit. l. 1.

An. c. 6. f.

l. 1. Hist.

c. 21. §. 2.

Arist. l. 2.

P. 6. §.

Ignavus fortisque uno dignamur honore.

Sur le Gouvernemen de la Reine Mere.

Gram. l. 1. H. G.

Vel quod illos judicent indignos, vel potentia sua abutentes, unde odium in ejusmodi homines, ex odio seditio, præsertim si sint extranei. Utrumque superiori seculo apparuit in Ancreo Galliaë Marechallo, cui quanquam externo & indigno tanta tamen concessa erat potestas, ut ferè esset absoluta. Expressè id de eo pronunciat Dux Rohanus. *La faveur (verba ejus sunt) de Mons. le Marechal d'Ancre est abhorrée & suspecte, & ceux qui s'en taisent, sont ou pour effect ou pour esperance attachez à sa fortune. Et certes il n'y avoit point encore d'exemple d'homme, honoré du baston de Marechal de France, qui n'eut jamais servi en l'armée: ny d'homme qui tout à la fois, eut entre ses mains le soing le seau, & la bourse du Roy: C'est à dire toute son autorité. Accedebat quod Anticus concessa potestate nimis Tyrannicè utebatur. Inde totius populi, & præsertim Parlamenti Lutetiani querelæ: *Stare jus vita & necis contra omnes unius arbitrio, Tyrannidem usurpari bono sub Principe, neque privato augmento quiescere, verum cuius studium omne desolatio Regni. Affectari ab ipso arbitria rerum. Regno incumbere novum hominem & alienigenam, insensum ne dum primoribus, sed & Regni Principibus, debacchari in Gallos, & furere velut in hostes &c.* Et certè res*

rcmc.

in apertam seditionem eruptura videbatur, nisi his turbis remedium in nece Ancri Rex quaesivisset.

§. XXIII. IV. Denique ita coercenda est magistratum potestas, ut semper teneantur reddere rationes functionis suae. Sapienter Aristoteles: *Hi qui in potestate sunt, inquit, nisi ex alius pendeant, haut agre in officio persistunt, propter ingenitam cuique malitiam*, reprehenditque ea de causa Remp. Spartanam & Cretensem, quod ibi senatores fuerint immunes a rationibus reddendis, quum tamen com-
 pertum fuisset, plures sordide & ambitiose Remp. administrasse, quae res tamen maximas saepe turbas affert. Re-
 ete igitur Genuae constitutus Syndicatus Quinquevirorum, quorum est quaestiones exercere tum adversus Ducem tum etiam adversus Octoviros exacto magistratu, edicto pro-
 lam proposito, si quis civium se injuriam ab illis accepisse conqueratur, quod si nemo questus fuerit, tum demum innocenter acti magistratus decretum datur. Idem mu-
 nus & autoritas ejusdem magistratus apud Venetos obtinet, quod testatur Contarenus. In Gallia quoque nostro seculo inter alias leges, quas proposuit Notabilium conventus (Galli vocant l'Assemblée des Notables) de hac re ita sancitum: *Impune peccare plerumque in Provinciis senatores, eo privilegio quo condemnari nequeant, nisi per convocatas ejusdem Parlamenti classes, in quo jura ipsi distribuunt. Eo modo absolvere se unumquemque, dum judicat socios plerumque ejusdem criminis reos. Qua propter e re item fore, si extraordinario jure lecti judices provincias circumeant, ubi Parlamenti est sedes, excipiendis in praesides & Senatores quereles, quas confidenter movebit e populo, & promendis in ipsos judiciis, qualia Leges dixerint: Sic nulla gratia judicandos, sic ponendum potestati modum, quae saepe in*
 C 2 Tyrann-

l. 6. Pol. 4.

l. 2. Pol. 6.
7. & 8.

l. 5. P. 6. 3.

loh. de
Lacth. de

scr. Reip.

Genuens.

l. 4. de Rep
Ven.

Gram. l. 3.
H. G.

Tyrannidem defecit. Atque hæc de Magistratum ordina-
tione in præsens.

§. XXIV. Pergimus ad rerum gestarum gloriam,
quæ si præcaveri debeat, opponenda sunt impedimenta cursui
ejus, qui ad eam acquirendam glorioso impetu fertur. Hoc
autem fit 1. Si illum obicias periculosissimis ac difficillimis
effectu negotiis. Si enim virtus ejus hominum opinioni
non responderit, omnis gloria & expectatio perit, quam
de illo antea conceperunt. *Illud enim exploratum est, &*
plurimis exemplis firmatum, minimè conferre, si ineunte magi-
stratu aut imperio præter ordinem magnâ de te estimatione
cumulere. Quod si enim votis satisfacere nequeas, cum ho-
minum sit majora sperare, quàm ipsi consequi possunt, inde
fit, ut temporis successu ea dignitas vilescat, tibiq; infamiam
parturiat. Exemplo id confirmat Machiavellus Nicolai So-
derini, signo justitiæ, (quod Gansalonem Florentini vocant)
præfecti, qui frustratus expectationem populi, coactus fuit
Magistratum deponere, quem communibus ante votis sus-
ceperat. Hinc est, quod idem Machiav. existimat, Rem
Principi optabilem minimè esse, nimiam de se expectatio-
nem, eam enim, nisi ei responderit, in contemptum &
odium degenerare, quod Galbæ accidit, qui magis priva-
to visus dum privatus fuit, & omnium consensu capax impe-
rij, nisi imperasset. Ullus hoc remedio fuit Tiberius in-
minuenda Germanici gloria, quem novis provinciis impo-
situm, dolo simul & casibus objectabat. Verum enim verò si
hoc remedii genus ex sententia non successerit, alia proce-
dendum est. via, & quorum fortuna tibi suspecta est, illi
ab ipso gloriæ cursu sunt revocandi, quod fit 1. Per ex-
pressa mandata, quemadmodum Corbuloni cum jam castra
hostili solo metiretur, literæ à Nerone reddebantur, quibus vis
ejus

Mach. l. 7.
H. Fl.

ib.

Lib. de
Princ. c.

Tac. l. 1. H.
6. 49. §. 6.

l. 2. A. C. 5.
§. 1.

l. 11. An. c.
19. §. 4. &
§. 20. §. 1.

ejus in Germanias prohibebatur, quibus lectis nihil aliud locutus, quam Beatos quondam Duces Romanos! Signum receptui dedit 2. An. 66. 2. Sub prætextu necessitatis quæ ipsorum operam 5. §. 1. aliis in locis desideret. Tiberio, inquit Tacitus, Ann. 2. 66. haut ingratum accidit turbare res Orientis, ut ea specie Germanicum suæ legionibus abstraheret. Prædebat enim, Non 43. §. 1. posse motum Orientem nisi Germanici sapientia componi. Eodem Au. 6. Di. inter alia artificio usus fuit Ferdinandus Hispanus, quum scours du 1. Consalvum Magnum Neapoli revocare studeret. 3. Per du Mini- ostensionem honorum, quos præsens debeant suscipere, quo stre. d' E- illorum actiones è propinquo melius adverti possint. Ita stat du Sr. Tiberius Germanico adhuc moras necienti consulatum ob- de Silbon. tulit, cuius munia præsens obiret. Haut cunctatus ultro Ca. 2. Ann. sar, (verba sunt Historici) quanquam fingi ea, seg. per in- c. 26. §. 8. vidiam parte jam decori abstrahi intelligeret. Verè Garmondus : Quorum in manu arces sunt & munimenta Regni, si præsidio militum plus solito firmantur, captantque auram largitione & gloria, statim suspectantur summam rerum habentibus, specieque lucri aut honoris, prout ambitiosi sunt aut avari, vocantur in aulam. Prima dies amplexus & blandimenta, prodi altera nullo in contrarium judicio manus injectionem, vincula, & carcerem &c. Ita Conaxo cecit specie melioris fortune in aulam vocato, amplexo ubi venerat, nec multo post in carcerem conjeçto, demum arcibus & munimentis spoliato, ut dici possit extra fidem Regi debitam nihil esse præsidii subdito. Similiter Silh. l. 66.

Hos gloria reddit honores.

Petr. Arb.
sat. 6. 300.

§. XXVII. Sequitur studium & copia Amicorum, qui vel sunt in ipsa Rep. vel extra eam. In ipsa Rep. autem sunt vel primores, vel populus. Primorum amicitia verò maximè acquiritur matrimoniorum, aut aliarum necessitatum vinculis; unde Hiero ad stabiliendam potentiam matrimonio sibi junxerat Lephti filiam, quod nosset clientelis & fide reliquis præstare, eundemque magnam apud vulgus opinionem virtutis habere, constituens secum, domi hunc tanquam in insidiis & sibi succenturiatum relinquare, quoties sibi ad res gerendas cum exercitu foret proficiscendum. Guistis idem superiori seculo maximum potentia incrementum fuit, quum Henricus III. Galliarum Rex uxorem duceret Ludovicam Lotharingicam ipsorum agnatam. Hæc igitur omnino sunt præcavenda, quod Cosmus Medices, quò apud suos tentatæ Tyrannidis suspicionem declinaret, in propriis filiis observavit. Cum enim iis nuptiæ quærendæ essent, eas non ex Principum familiis petiit, sed Johanni Comeliam Alexandrinam, Petro Lucretiam Tamabuoniam junxit, ex Petro neptes Blancam Guilielmo Pazzino, Nanniam verò Bernardo Rucellago matrimonio locavit.

§. XXVI. Populi autem favori obviamitur, si ea prohibeantur, unde quis applausum & admirationem adipiscitur. Talia sunt 1. Statuæ & Monumenta in honorem alicuius erecta, quæ reddunt homines alienæ virtutis admiratores. Unde non immeritò Respubl. Veneta Romanæ objicit, quòd Senatoribus benemeritis tam superba monumenta posuisset, ut illos postea favente per hæc plebe cupido invaserit turbandæ Reipubl. Apud Venetos enim nulla aut admodum pauca antiquorum monumenta extant, alioquin domi forisque præclarissimorum hominum, & qui de Rep. bene-

*Polyb. l. 1.
H. c. 9.*

*Eusebee
de Rodez.
dans son
Hisor. de
Henry. le
Grand,
P. 1. p. 40.
Matb. H.
F. l. 7.*

*Botan. C.
1. R. 58.
Contar. d.
R. V. l. 1.*

Benemeriti fuerint. Non sepulchra, non equestres statuæ, non rostra navium aut vexilla ab hostibus direpta, ingentibus præliis superatis. Exemplum id testatur Ducis Andrææ Contareni, *Ibidem* qui testamento caverat, ne ulla insignia Ducis aut virtutum documenta sepulchro affigerentur, adeo ut modestia viri effectum, ignorari à plebsque eius monumentum. Tantæ modestiæ imitator fuit H. Mommerancius, cui ut privato homini exequiæ persolutæ sunt, sepultusque hac inscriptione, quam habet pavimento continuus lapis: HIC JACET HENRICUS MOMMERANCIUS GALLIÆ COMESTABILIS. Ita ille *Gram. H. G. l. 1.* supremis tabulis caverat. His similis fuit Germanicus, quem cum post debellatis intra Rhenum Albimq; nationibus monumentum superbo & honorifico titulo extruxisset, de se nihil addidisse scribit Tacitus, *2. An. 6. 22. §. 1.* metu invidia, ratus conscientiam facti satis esse. Imprudenter verò sese gessit Marcellus, *1. An. 6. 74. §. 3. 4.* cuius Statua altius sita quam Cæsarum, referebatur ab Hispano inter crimina læsæ Majestatis. 2. Immodici honores publicè collati. Tiberius cum pro se Sacerdotes vota suscipientes. Neronem quoque & Drulum iisdem Diis commendarent, in *4. An. c. 19. §. 3.* Senatu oratione monuit, in posterum ne quis mobiles adolescentium animos prematuris honoribus ad superbiam extolleret. Vera autem causa erat, quod instaret Sejanus, incusaretque diductam civitatem ut civili bello; Esse qui se partium Agrippina vocent, ac ni resistatur, fore pluris. 3. Ludi privato sumptu concessi. Tribuni plebis, inquit Tacitus, inter hæc petivere, ut proprio *1. An. c. 15. §. 3.* sumptu ederent ludos, qui de nomine Augusti fastis additi Augustales vocarentur, sed decreta pecunia ex arario. 4. Convivia publica propria pecunia celebrata. Hæc enim reddunt plebem benevolam danti, præsertim si sit in Magistratu positus. Hæc ergò non sunt permittenda, nisi publico Reip. *Arist. 2. Po. 6. 7.* sumptu, qualia apud Cretenses erant Andria, apud Lacedæmonios.

monios Phitia quorum illud à frugalitate hoc à virtute erat desumptum. Cretæ, inquit Aristoteles, publica convivia non opibus aut liberalitate aut collato ab univērsis symbolo celebrabantur, sed publico Reip. sumptu, quippe quod deliniendæ plebi erat aptum. 5. Largitiones. His enim corrumpuntur animi & cuius servitio prompti efficiuntur. Illis apud Æduos multum autoritatis sibi acquisiverat Dumnorix, quod Licus in Oratione ad Cæsarem acriter conquerebatur. Grachus & Spurius Melius plebem sibi devinxerant per largitiones frumentarias. His mediis favore militum & per hunc imperio potitus est Otto.

Cæsar d.
B. G. l. 1.

Tac. l. 1.
Hi

Jurabat enim eos aut pecunia aut gratia eo paulatim progressus, ut per speciem convivij, quotiens Galba apud eum epularetur, cohorti excubias agenti viritum centenos nummos divideret, quam velut publicam largitionem Otto secretioribus apud singulos præmiis intendebat, adeo animosus corruptor, ut Coccejo Proculo speculatori de parte finium cum vicino ambigenti universum vicini agrum suâ pecuniâ emptum dono dederit.

l. A.

Quæ cum ita sint, non in exiguam corrupti exercitus suspicionem incurrere potuit Germanicus, quod, cum post pugnam cum Arminio Gallie, Hispaniæ, Italia certatim ad supplenda exercitus damna offerrent arma, equos aurum, armis modo & equis ad bellum sumptis propriâ pecuniâ militem juvaret. 6. Maximum deliniendæ plebis instrumentum est Eloquentia. Est autem eloquentia duplex: simplex alia & nuda, quæ semper cum sapientia est conjuncta, alia affectuum commotrix quæ ex stultis in fanos redit, ut loquitur Comicus. Hac utuntur illi qui plebem sibi ad quævis servitia obstringere nituntur. Talis fuit in Catilina homine, si quis unquam fuit, seditiosissimo, cuius

Hobb. de
Civ. 6. 12.

Char. Cap. jus character est apud Sallustium, quod habuerit eloquentia

His.

facis

fatis, sapientia parum. Ejusmodi eloquentia usi fuere Da-
magogi, qui populum ut lupum auribus tenebant, im-
pellebantque quocumque vellent. Sunt denique 7. for-
dida quædam demerendæ popularis auræ media, quibus
Otto insiltebat, quem *prorensis manibus adorasse vulgus, je-*
cisse oscula, & omnia serviliter pro dominatione fecisse, te-
statur Historicus: à quibus blandimentis Respubl. omnino
sibi caveat.

§. XXVII. Ad impediendam autem cum potentibus
exteris amicitiam, impedienda sunt iterum matrimonia, aut
quævis affinitates. Ludovicus Sfortia, cum jam suppresso
Johanne Galeacio res suas majoribus firmamentis in om-
nes eventus stabilire cogitaret, Blancam Mariam neptem
suam, & Johannis sororem, Maximiliano, qui mortuo
nuper patre suo Friderico Romanorum Imperator erat re-
nunciatus, in matrimonium collocavit, (indignantibus,
quod notat Cominaeus, Germaniæ Principibus, propter
obscuritatem generis,) ea conditione, ut Maximilianus
Ludovico, Johanne Galeacio novo affine jure suo fraudato,
Mediolanensè imperium, ejusque filiis & reliquæ stirpi,
(quasi à Philippi Mariæ obitu Principatus ille legitimo Du-
ce caruisset) autoritate Imperatoriâ concederet. Huic
ergo affinitas ad obtinendum juris specie Principatum pro-
fuit. Et propterea in Rebusp. bene constitutis illa matrimo-
niorum vincula, cum potentibus exteris, non solum non
permittuntur, sed & quævis commercia, nisi quæ permis-
sa Reip. sunt, interdicuntur. Hoc consilio prohibuit
Augustus, ne quis Senatorum extra Italiam abiret. In
Gallia Parlamentum Lutetianum de Anno 1616. inter
alia quæ supplicibus (quas vocant) monitionibus ad Lu-
dovicum XIII. continebantur, flagitabat, *Prohibenda*
D *nobilibus*

*Guic. l. 7.
Hijst. Ital.
Comin. l.
1. de Bell.
Neap.*

*In Zar. Za-
mos. l. 1.
de S. R.
Gram. l. 1.
H. G.*

id. l. 3. nobilibus Gallis cum Principibus externis commercia, imò & cum eorum legatis. Ita enim in Comitii Notabilium à Rege exeunte Anno 1617. indictis repetitum: *Qualia cunque commercia esse prohibenda. Nobilibus Gallis cum legatis Principum externorum, neque invisendos ab ijs viros alienigenas, nisi post veniam à Rege impetratum.*

Ar. l. 1. Fol. 65. 6. §. XXVIII. Reliquum nunc est, ut dedivitiis sermonem instituamus, quæ quidem parantur vel propria industria, vel alienâ. Ac propria quidem industria opes duplici modo parantur. Uno qui est Naturalis, occupaturque in ejusmodi rei familiaris copia, quam ipsa natura subministrat. Altero qui est Artificialis, qui item non unâ fit ratione. Quidam enim est secundùm naturam, estque Permutatio rerum ad vitam beatam necessariorum, quâ indigentia civili subvenitur. Alter contra naturam, quam Cauponariam, alii Mercaturam vocant, Aristoteles *καπηρ* *καπηρ* appellat. Atque hæc est potissimum Nummi causa, earumque opum quæ inter dominationis, & potentia ponuntur Instrumenta. Alienâ industriâ partæ opes acquiruntur vel Donatione, vel Hæreditate, vel aliis mediis. Ut autem aliquo modo impediatur, quominus quis ad nimias & suspectas divitias perveniat, prohibenda sunt 1. Monopolia, quibus nihil ad colligendam auri copiam est accommodatius. Tali invento Thales Milesius ingentem pecuniam summam cœgit, ostendens: *Facile esse Philosophus ditescere.* Eadem via in Siciliâ quidam emptum omne ex ferrariis ferrum solus postea vendens, quinquaginta talentis, quæ impenderat, centum adjecit. Hæc ergo nemini privatorum concedenda, sed ipsi civitati reservanda, si forte urgente necessitate pecunia indigeat. 2. Imponantur tributa majora & vestigalia ditibus, iisque rebus, quibus illi

utrum

uruntur. Justum enim est plebem & pauperes à talibus esse immuniore, quò miserrimus eorum status aliquantum sustentetur. Neque tamen ejusmodi exactiones hic intelligi velim, qualibus Tyranni subditos suos onerant, ut vitam sæpius morte graviolem ducant, qualesque Dionysius Syraculani imponebat, qui ipsi omne patrimonium contri- buere cogebantur. Caligula & *Matrimonia vectigali ob-* Sueton. in Calig. c. 40.
noxia esse decrevit. Crudelissima fuit Pescennii Nigri vox ad El. Spartian. in Pesc. Nig.
 Palæstinos: *Vos terras vestras levare censitione vultis, ego verò etiam aerem vestrum censere vellem.* Præterquam enim quòd Deum gravissimis istis tributis offendi certum sit, accedit illud insuper, quòd nulla res reperiatur, quæ hominum animos magis ad turbas & seditiones disponat, quod in Regno Neapolitano non semel constat accidisse: sed tales licitæ sunt Exactiones, quæ & sumptibus Reip. necessariis, & reprimendis civium perniciosis ausibus sufficiant, ubi tamen observari potest, ut si quædam fortè præter consuetudinem exigere, ac in consuetudinem deducere velis, ea specie necessitatis, aut imminentis periculi indicas. Iohan. de Laerb. de scr. Regn. Neap.
Que enim gravia & intolerabilia, sed necessitate armorum excusata, in pace manent plerumque: 3. Princeps aut Resp. Tacit. 2. Hist. c. 84.
 primores aut cives suos nimis largitionibus non extollant. §. 3.
 Hæc profusio in aulicos suos, quibus favebat, Henrico III. Galliæ Regi innumeras causata est turbas, quod ipsi modestè obiicit sub persona Cleobuli Villa Regius: *Lenitate tua*, inquit ad Meleandrum, *malignitas fatorum in tuas* Barcl. 3. Argen. 6.
& patriæ clades abusa est. Illa facilitas, illa indulgentia in 4.
 magnates, illa tua tuorumque majorum incauta in eos profusio, 4.
 prodidit præcipuas imperij vires, aperuitque injuriis despectam dignitatem. 4. Tollatur jus primogenituræ. Accidet enim hic quod in fluvio, qui quum antea pontem vix 4.
 tulerit

Forst. ad
l. 4. An-
nal. Tac.
4. §. 4.

l. 1. Rhet.
6. 4.

tulerit, in partes divisus vado transiri potest. Opes enim inter plures liberos dispartitæ vires amittunt. Turca certè hac ratione impulsus plures uxores subditis suis permittit, liberosque tam naturales, quàm ex legitimo matrimonio ortos, in bona parentum succedere jubet. 5. Ad opes æquandas conducere existimavit Phaleas Chalcedonensis, si dotes divites dent, non verò accipiant. Pauperes autem accipiant, non verò dent. 6. Minuendarum divitiarum remedium est, si dites reddantur luxui dediti: *Opulentiores sunt non illi modo*, inquit Aristoteles, *qui ad opes aliquid addunt, sed ij quoque qui de sumptibus detrahunt*, quod contra etiam fieri existimo, modò caveatur, ne tota civitas inficiatur luxu.

§. XXIX. Atque hæc quidem sunt maximam partem illa remedia, quæ adversus Excellentiam præcavendam ut plurimum adhiberi solent, quæ quanquam, si in tempore applicentur, non infructuosa sint futura, accidit tamen interdum illis locum non esse, ratioque Reip. aut necessitas temporis sæpe non permittit impedire, quominus civium aliquis præ reliquis potentiâ emineat. Quod ne Reip. exitio vertat, attendendum est 1. Ne sit is ingenio audaci. *Nam tale*, inquit Aristoteles, *omnibus in rebus est turbulentissimum*. 2. Ne studio rerum novandarum, sed quietis amore teneatur. Hi enim, ut diximus, non nocent, quamvis reliquis civibus prævaleant. Quàm maximè hoc in Magistratibus, præsertim majoris momenti, observari debet, qui tutius mandantur hominibus sedati spiritus, nec tamen negotiis suis inferioribus, quàm illis, qui quanquam plus sapiant, novitatis studio sunt accensi. Ejusmodi erat Mæcenas, summo apud Augustum in fastigio positus, cujus character est, quod fuerit *vir*

162

ubi res vigiliam exigere, plane exsomnia, providens atque Vell. P. 6.
agendi sciens; simul vero ac quid ex negotio remitti posset, terc. l. 2. c.
otio & mollitiis penè ultra faminam fluens. 88. §. 2. *Mæcenati finni-*
lis fuit Crispus, summo à Tiberio in honore habitus, qui
nihil præ se ferebat magnum, sed potius luxui atque inertie Tac. l. 3. A.
proprior videbatur. c. 30. §. 5. *Suberat tamen vigor animo ingentibus*
negotiis par, eò acrior quò magis inertiam ostentabat. & Pop- Tacit. An.
pæus Sabinus, qui modicus originis, Principum amicitia con- l. 6. c. 39.
fulatum ac triumphale decus adeptus, maximisque provinciis §. 3.
impositus fuit, nullam ob eximiam artem, sed quod par nego-
tiis neque supra erat. 3. *Ne ob claritudinem generis fuit*
inflati. Hi enim facile ad turbandas & novandas res pro-
labuntur, unde Mæcenas suaserat Augusto, ut Præfectum
prætorio legeret, non ex senatorio sed equestri ordine,
quod à Venetis quoque obnixè prospicitur, qui supre-
mam terrestris militiæ præfecturam non ulli Patriciorum, sed
externo tribuunt; quod casu, post consilio receptum exi-
stimat Forstnerus: imò qui legibus cautum habent, ne Adl. 4. A.
quis Patriciorum pluribus, quàm viginti quinque militibus Tac. c. 4.
præesse possit. §. 4. *Observatum idem fuit ab Augusto, in* Contar. l.
conferendis præfecturis illarum provinciarum, quarum re- 5. de R. P.
bellio perniciem Reip. secum trahere videbatur. Ille
enim inter alia dominationis arcana, vetitis nisi permissu in- Tac. l. 2.
gredi Senatoribus aut Equitibus Romanis illustribus, (per E- Annal. 5.
quites autem Romanos illustres Tacitus intelligit Equites di- 59. §. 4.
gnitate senatoriâ: Nam Equites Ægyptum obtinuisse lo- Annal. l.
co Regum idem auctor est,) seposuit Ægyptum, ne fa- 12. c. 60.
me urgeret Italiam, quisquis eam provinciam claustraque ter- §. 2. &
re ac maris quamvis levi præsidio adversus ingentes exerci- l. 1. Hist. 6.
tus insedisset. Ne autem ejusmodi homines, ob denegatos 11. §. 1.
honores, causam habeant tumultuandi, concedi ipsis pos-
sunt

sunt Curationes, Legationes, aliique honorum tituli & superba nomina, quò his simulacris contenti, ab ipsis potestatibus abstineant. Optime has artes noverat Augustus, qui magistratuum vocabula largiebatur, vim ipse retinebat, & successor ejus Tiberius, qui vim Principatus sibi firmans, imaginem antiquitatis senatui præbebat, postulata provinciarum ad patres mittendo. 4. Ne unus solus extollatur, sed plures simul. Ita enim sese invicem observabunt, ac mutuâ æmulatione destruent. *Arduum enim est eodem loco potentiam & concordiam esse.* Hinc quam maximè utile est illis, qui in magnâ potestate sunt, adjungi collegam, qui spes ejus coërceat, quod à Spartanis, notante Aristòtele, observatum fuit, qui duos sibi Reges creabant eo fine, quo exortâ inter illos, quod fieri solet, æmulatione, neuter alterum res novas moliri pateretur. Hoc consilio Cato dissuadebat, in Pompeo uno omnia esse reponenda, quamquam omnibus, quæ Imperatorem decent, virtutibus mirificè esset ornatus. Ita apud Venetos quoque, orto bello, Duci externo adjungitur Legatus Patricius Venetus, absque cujus autoritate Duci nihil integrum est tentare. Hoc in primis Principes attendant, ne scilicet unius cujusdam ministri fidei universam committant administrationem rerum. Id de Henrico Magno Galliarum Rege testatur Gramondus, quamquam non omnino probet. *Plurimum consilio & autoritati, inquit, res publicas concedens, nunquam in unum contulit imperij molem, qui non ubique potior regnandi modus. Quandoque è re Regni est, in conscientiam rerum acciri è pluribus unum, nempe si fide prævalet & sapientia: vulgandis alioquin regni arcanis, quo sæpe in ruinam dantur consilia uno fulta secreto. Judice ab uno facilius discernitur veritas à calumnia: odium & invidia apud mult.*

1. An. 6. 3.
§. 9.

3. An. 6.
60. §. 1.

4. An. 6. 4.
§. 2.

2. Pol. 7.

Contar. l.
5. de R. V.

l. 1. H. G.

multos valent. Verum cum non omni ævo nascatur Phœnix , & rara felicitate Principibus contingat tantæ fidei & sapientiæ minister , periculo hæc res non vacat , cujus documentum præbet ipse Tiberius , qui omnem autoritatem & imperii curam committens Sejano , parum ab imperii & vitæ aberat dispendio. Idem hoc remedium locum habet in præfectura urbis in qua arx sita est , cujus cura diversis hominibus demandetur. *Lectora* , inquit Gramondus , *urbs Auxitanos inter & Armeniacos , præcipuum per ea tem-* l.2 H.G. *pora secretariis ad Aquitanos præsidium erat.* *Urbi imminet arx loco circum aspero & abrupto.* Fontaralius avitâ successione urbem , arcem regebat Engalinus , rarâ inter utrumque concordia. Prudens Regi consilium , quo se invicem emulatione destruerent. Arcanum imperij est , dissensione eorum , qui provincias administrant , valere autoritatem Regum.

§. XXX. Hac de causâ permultis consultum videtur , discordias & semina dissidiorum inter tales ambitionis æmulos spargi. *Ita dilabi per dissensionem quodcumque* id. l. 6. H. *magnum est:* Contra concordiam ejusmodi hominum Reip. G. pergravem esse. Apparuit id in Republ. Florentina , in qua duo cives conspicui erant potentiâ , Cosmus Medicæus & Mach. l. Nerius Capponius , quorum hic potentiam suam publicâ , 7. H. Flor. ille tam publica quàm privata via adeptus erat. Hi duo , postquam , quoad superstites ambo essent , semper concordia studuissent , factum est ea ratione , ut , quicquid ipsis libitum esset , id citra difficultatem à populo obtinerent , quod certè discordes neuter horum potuisset solvè obtinere. Non igitur præter rem fore existimo , si discordiæ inter tales alantur , modò obnixè opera detur , ne reliqui cives se earum faciant participes , neve istæ potentium dissensiones in factiones erumpant. Tum enim fa-

cile:

ibidem cile commutari & everti Resp. potest. Verum est, inquit Machiavellus, alias divisiones prodesse, alias obesse: Nocent illa qua partium studiis secessionibusque nituntur: Profunt qua circa partium studia aluntur. Experta hoc sæpius est Resp. Florentina, ejusque civibus, orta inter populum & nobiles seditione, exprobravit Ludovicus Guicciardi-

1.3. H. F. nus. Verba ejus inter alia hæc sunt: Quonam tandem hanc civitatem discordia vestra precipitem agent? An non quaeso vobis in mentem venit, eam in se divisam à Castrucio vili Lucensium cive pessundatam? postmodum à Duce Atheniensi stipendiario vestro subjugatam fuisse? Unitam verò atque secum convenientem, neque ab Archi-Episcopo Mediolanensi, neque à Pontifice quidem ipso superari potuisse, sed utrosque post diuturnum bellum nihil præter ignominiam inde retulisse? Sufficiet propterea forsitan, si clandestinæ & perpetuæ suspiciones inter illos foveantur, caveaturque omnino, ne affinitate aut quovis alio necessitudinis vinculo jungantur. In magistratibus certè & procurationibus non est permittendum, eas esse in manu plurium sanguine junctorum. Aliàs enim remedium illud de addendo Collega planè inane futurum esset. Qua de causâ Tiberius, quum

Tac. 2.

An. c. 43.

§. 3.

Gramond

1.3. H. G.

Germanicum præficeret provinciis Orientis, Silanum, qui Syria præerat, imperio demovit per affinitatem connexum Germanico, substituitque Pisonem illi infensum. In Gallia de Parliamentis sancitum in hunc modum (sub finem anni 1617. Quia juris distributioni non parum obest gratia, quam conciliat proximâ cognatione sanguis, dum gratis peccant, & sæpe graviter, qui cum parentibus, cum avunculis aut fratribus in eodem Parlamento habentur, quo jura infringi solent, in unam familiam sæpe translata potestate omni; videtur è re fore, si renovatis constitutionibus Regis, quæ in id sæpius late, inhi-

ambibeantur patres, filii, fratres, nepotes ex fratre & sorore, eodem in Parlamento una esse. Eadem consuetudo quoque apud Venetos obtinet, apud quos non est permissum pluribus, quàm tribus, gentilibus in numero legitimorum senatorum, nec in aliis magistratibus pluribus quàm duobus esse, quemadmodum neque iisdem Comitibus duo gentiles, aut agnati maximè necessarii, sortis beneficio Electores esse queunt. Ut scilicet munus hoc publicum non in unius sit potestate, sed latius pateat, quæ certè ratio non potest non maximam mereri laudem. Atque nunc quidem de his satis.

§. XXXI. Progredior ad alterum genus remediorum, quæ conducunt adversus Excellentiam jam existentem, cuius quidem deprimendæ non una est ratio. Sunt enim quibus violenta statim remedia afferri placet, sunt qui sensim & eo modo potentiam istam aggrediuntur, quo illa cœpit. Ac priorum quidem hominum potissimum est remedium, Mors virorum Excellentium, quod consilium, à Perianthro aut Tarquinio olim datum, frequentissimè usurpatum fuit. Innuebant enim præcipuos viros morti esse dandos, dum ostendebant summa pavorem capita esse desecanda, quàm veterem sententiam nomine more exprimens Dux Albanus, dicere solebat, voce aspera suiq̄ue ingenii: *Pauca Salmonum piscium capita multis ranuncularum millibus prestare.* Præcipuè autem hoc remedii genere utuntur Tyranni, qui imperium flagitiis questum bonis artibus exercere non possunt, sæviuntq̄ue præ cæteris in illos, qui in occupato imperio jus habent. Regulam enim status esse existimant, tamdiu Principes innoviter parto imperio non esse tutos, quamdiu aliquis ex veteri familia superstes fuerit. Hinc illa apud Tacitum sæpius

Contar. l. 2. de R. U.

id. l. 1. §. 2.

Flor. R. R. 1. 77.

Hug. Grot. l. 2. An. Belg.

Tac. l. 2. H. 6. 30. §. 3.

Mach. c. 3. de Princ.

Boccal. Cent. 2. Rel. 6.

E

Pius

7. An. c. 6. pius lecta vox : Primum novi Principatus scelus , Posthumi
§. 1. Agrippa cades. Prima novi Principatus mors Junii Silani.
13. An. c. 1. Primum novi Principatus cades Dolabella , prorsus quemad-
§. 1. modum Principatum sine cæde & scelere adire scelus fuisset.
L. 2. Hist. c. 63. §. 1. Hac Ratione status (ut vocant) Tiberius Agrippam Ger-
manicum , cæterosque Augusti hæredes , coactus fuit è
medio tollere , ut quocunque modo ausibus suis restituros.
13. An. c. 17 ipse magis fovendus esset patribus plebique , Princeps qui unus
§. 3. superesset è familia summum ad fastigium genita. Similem
15. An. c. ad mortem adactus fuit Torquatus Silanus , quòd super Ju-
35. §. 1. nia familia claritudinem Divum Augustum atavum ferebat.
Boccal. l. Eodem remedio usus fuit Consalvus Magnus , in firmando
6. Regi suo Regno Neapolitano. Et certè non desunt , qui-
bus hoc genus remedii ita placet , ut id consilium de extir-
panda veteri familia , in noviter acquisito Principatu , pro-
miscuè omni Principi dent , quod quamvis in eo , qui per
vim acquisitus est , tutissimum forte foret , quòd subditi
non possint ad certum caput respicere juris prætextu , id
ipsum tamen non semper opus esse , si scil. plenis armis si-
bi quis populum subjecerit , aut si non adèd sit ferox , aut
non magno in veterem familiam amore feratur . probat
Animadv. Celeberrimus Conringius exemplo Cyri Persæ , qui Cra-
in cit. c. si Regis Lydorum , & ultimi Regis Babylonix , omni di-
Machiav. tione exutorum , vitæ non modò pepercit , sed & insuper
illos in honore habuit , Lydia & Babylonix in novo prin-
cipatu acquiescente. Sed nec solùm in veterem familiam
ea exerceri solet sævitia ; quin imò in proprium sæpius
committitur sanguinem. Orodes quum ex numero trigin-
Iustin. in ta filiorum elegisset Phraatem , qui ipsi succederet , ab eo
l. 42. c. 5. §. ipso , imperium capere quàm expectare malente , inter-
l. 2. sectus.

fectus est, fratres quoque omnes trucidati: Quin nec à filiis manus abstinere. Nam cum infestos sibi optimates propter assidua scelera videret, ne esset, qui nominati Rex posset, adultum filium interfici iussit. De Abimelecho ex Historia Sacra notum est, quod septuaginta fratres mori adegerit, quò solus rerum potiretur. Sic fratrum quoque gratia rara est. Perspiciebat hæc Otto, semper suspectum dicens in visumque dominantibus, qui proximus destinaretur: Nocuisse id sibi apud senem Principem, magis nociturum apud juvenem trucem, & longo exilio efferatum: Ottonem occidi posse: & Tiberius omnium fraudum artifex, qui jam morti propinquus, crebris cum lacrimis minorem ex nepotibus amplexus, truci alterius vultu: Occides tu hunc, inquit, & te alius. Sed hoc remedii genus non solis Tyrannis est proprium, sed & aliis Rerump. potentiam à Bartholomæo Ganfolonero neci datum est, nec defuere temporibus Cosmi Medicæi severa ingenia, qui ejus mortem flagitarent. Nec solum Tyranni illo utuntur, ad coercendas spes pravas propinquorum aut successorum, sed etiam ad illos tollendos, quorum potentia & claritudo ipsis suspicionem injecit. Ita Nero Corbulonem interfecit: Formidolosum pace virum insperatam, & Principi ignavo præprimis prægravem. Et Romæ quidem iis temporibus id remedium in frequenti usu fuisse Tacitus testatur: Dites olim familia, inquit, studio magnificentia prolabeantur. Nam etiam tum plebem, Regna colere & coli licitum, ut quisque opibus domi paratu speciosus per nomen & clientelas illustrior habebatur. Postquam cadibus savitum, & magnitudo fama exitio erat, ceteri ad sapientiora converterere.

§. XXXII. Verum enim verò, quemadmodum hoc violentum remedium non semper necessarium esse diximus, ita etiam id ipsum intutum sæpenumero existit: maximè in Principatibus novis, nisi te in illis ita confirmaveris, ut repentinis motibus faciliè queas resistere. Norat hoc Cæsar, ideoque pluribus, qui contra eum à partibus Pompei steterant, pepercit ignovitque, *Contra Galba in urbem feralis ingressus, trucidatis in oculis civium tot milibus, studia omnia in Ottonem aut se vertit.* Augusto autem illa sævissimæ proscriptionis ratio haut nocere potuit, quippe in cuius manu victor exercitus, & ad quosvis tumultus compescendos idoneus. Deinde illud quoque periculosum est, in populis libertati assuetis, qui nondum totam servitutem, nec totam libertatem ferre possunt. Quapropter *Julius Civilis periculo exemptus suis, præpotens inter Batavos, ne supplicio ejus ferox gens alienaretur.* cujus ferociæ oblitus Dux Albanus, haut parum Hispanicæ potentiæ detraxit. Tertio res maximi discriminis est, velle totius provinciæ vel exercitus rebellionem mederi, morte unius vel quorundam ex principibus, præsertim si in magno populi aut militum sint amore. Tum enim magis exasperatur quàm sedatur seditio. *Cede Gannasci*, inquit Tacitus, *Chaucorum mentes mota, & Corbulo semina rebellionis præbebat*; Prudenter id observavit Valens, ortâ in exercitu Vitellii gravi seditione, eaque ab Alpheno Varo castrorum præfecto nova quadam ratione compositâ.

§. XXXIII. Apparet ex his non semper hoc remedio rebus dominantium consuli, sæpe periculum inde nasci, & propterea magna cautione eo utendum esse. Nec tamen idcirco semper id reiiciendum autumo, præsertim si in aperto sit, ejusmodi homines potentes pravis
in

in Statum consiliis agi , aut si salutis publicæ aliter nequeat consuli. Tum enim *serviendum in paucos, ut ceteris sit quies*, quemadmodum id in opprimendo Catilina perquam fuit necessarium, qui incendium suum *non aquâ, sed* Sall. Bell. ruinâ publicâ restincturum minitabatur. Eadem necessitas Catil. c. 31. f. interimendi Sejani & Mareschalli Ancræi Tiberio & Ludovico XIII. fuit imposita, ni statum & fortunas suas in præsentissimum periculum adducere voluissent. In ejusmodi enim hominibus consilium illud Cæsaris de placidanda voluntate non procedit, quod & ipsi Cæsari perniciem attulit, Brutum primarium è suis percussoribus hæredem instituendo. Augusti quoque exemplum, qui *tertio gradu primores civitatis scripserat, plerosque invisos sibi* (quod Tacitus factum existimat, *gloriâ jactantiaque ad populos*) magis periculosum est, quàm ut imitatione effingi debeat.

§. XXXIV. Interim tamen magna, ut diximus, hic est adhibenda cautio, maximèque in iis quæ modum procedendi concernunt. Ubiunque enim fieri poterit, usitato processu observatoque justitiæ ordine est agendum, ne scilicet injustitiæ opinione Rerump. Rectores civium animos à se divertant. *Ceteris enim mortalibus in eo stare consilia, quod sibi conducere putant. Principum autem diversam esse sortem, quibus præcipua rerum ad famam dirigenda sunt*, inquit Tiberius. Idem rectè, quanquam præter animi forte sententiam: *Minui jura, quorum gliscat potestas, nec utendum imperio, ubi legibus agi possit.* Hinc inter ipsius artes non exigua est, quod si quos suspectos aut sibi adversos haberet, semper accusatores subornaverit, qui illos aut criminis læsæ Majestatis, homicidii, beneficii, aut similis flagitii postularent, quò ipsi juris

l. 1. An. c. 8. §. 2. Forstn. ad cit. Tac.

Tac. l. 4. An. c. 40. §. 2. 3. An. c. 69. §. 3. 15. An. c. 69. §. 1.

Tac. 14. A. prae-textu in illorum capita liceret saevire. Nero quò invi-
 c. 62. § 2. sam uxorem thoro depelleret, Anicetum submittebat ne-
 cis maternae patratorum, qui adulterium Octaviae fateretur.
 Noverat haec arcana dominationis Princeps Condæus,
 & propterea jussu Regis custodiae datus malè sibi metuerat.

Gram. 1. *En praeda sum, inquebat, inimicis, ausuris omne nefas*
 2. H. G. *Principi necando, cujus praecipua fuere studia opprimendis*
inimicis, audacia & vires plus aequo, quid ultra opus? non
deerit in ultionem praetextus. Gallia, sex jam sunt anni, bel-
lo civili desolata: Seditarii in seditionem commoti, temerata
autoritas Regis: Haec illi: quid ego contra, &c. Hac ra-
 tione progredi tutissimum est, nisi 1. periculum adeò
 sit praesens, ut res cunctationem non patiatur. Tum
 enim neglecto processu ordinario, ex se, quid facto o-

Tac. 1. H. *pus est, peragendum. Nullus enim cunctationi locus est in*
 c. 38. §. 4. *eo consilio, quod non potest laudari nisi peractum, quod in*
 Gram. lib. *Ancrae nece observavit Rex Galliae, quanquam probatà*
 6. *omnibus ultione plerisque displicuerit modus, qui tamen*
necessitate & discrimine, in quo Regnum videbatur ad-
ductum, excusari potest. 2. Nisi is, quem morte
damnare cupis, copia clientum valeat, aut in tanto
populi amore habeatur, ut publico illum supplicio affli-
gere non sit consultum. Unde merito notatur error Alba-

Gror. 1. 2. *ni, quòd Egemonianum atque Hornanum, medio in foro*
 An. Belg. *& conspectu populi, ipsis mirum in modum faventis, capi-*
 Strad. 1. 6. *te plesti mandaverit. Alia via insistebat Tiberius, qui*
 & 7. dec. *Clementem, qui se Agrippam ferebat, cum panam ejus*
 1. de B. B. *palam non auderet, in secreta Palatii parte interfici jussit,*
 2. An. c. *corpore clam auferri. Ita Piso, cujus nomen in signe & deco-*
 40. §. 6. *ra juvenia rumore vulgi celebrabantur, ne in ipsa urbe con-*
 4. Hist. c. *spectior mors foret, ad quadragesimum ab urbe lapidem, via*
 11. §. 5. *Agrippa*

Appia, faso per venas sanguine extinctus est. Vibulenus & Percennius seditiosorum Duces occisi, intra tabernaculum Ducis obruti sunt. Nonnulli, quos publicè trucidare non audent, immixtis percussoribus aut veneficis è medio tollunt. Unde Tacitus *Locustam, qua veneficis erat damnata, inter instrumenta Regni habitam* scribit. Ita Vitellio, *ne dilata Blasii mors maturam perniciem, palam iussa atrocem invidiam ferret; placuit veneno grassari.* Huc facit quod Condæus in carcere tacitâ cogitatione secumolvebat: *Si lege prohibitum est, effundi sanguinem qui regius est, molle- tur invidia, illudeturque malignâ potione legi, quâ Principes Regii sanguinis eximuntur ferro, quod fieri amat in pari causa; vulgandum dein Principis exitum fortuita febre, aut alias fato suo.* Verùm quemadmodum *malorum facinorum ministri semper aspiciuntur quasi exprobrantes, ita in hos ut plurimum culpa & invidia facti reiicitur.* Centurio postquam ad Tiberium retulisset, factum quod imperasset, (interfecto scilicet iussu ejus Agrippâ) *responsum tulit. Neg. imperasse se, & rationem facti reddendam apud Senatum.* Atque hæc superflue sufficere existimo, de Primo hoc remedii genere.

§. XXXV. Proximum illi est Exilium, quum viri ob potentiam suspecti extra Rempubl. ablegantur, in perpetuum vel certum tempus, & interdum etiam certum locum, quod apud Athenienses Ostracismi, apud Ephesios Petalismi nomen sustinebat. Lex autem, quâ hæc exilii ratio fulciebatur, ita sese habebat: Nemo de nobis unus excellat, sed, si quis extiterit, alio loco; & apud alios sit. Hujus legis severitatem apud Athenienses experti sunt Themistocles, Cimon, Thucidides, Alcibiades & Aristides, apud Romanos Scipio, aliique complures, apud Florentinos Benedictus.

*Corn. Nep
in Vit. il-
lor.
Liv. l. 3. §. 6.
ctus 52.*

Mach l. 3. etus Albertus, Donatus Acciajolus, Cofinus Medices, quorum potentia civibus exilio castiganda visa est. Romani certas insulas habebant, quò viros suspectos vel damnatos deportabant: Tales erant, quantum ex Tacito animadvertere potui, Planasia, in quam projectus Agrippa hortatu Liviae. *§. 6.* Cercina, quò Sempronius Grachus familia nobili, solers ingenio, & prave facundus, à Tiberio amotus, quatuordecim annis exilium toleraverit, trucidatus post à militibus, constantià mortis hant indignus Sempronii nomine. Giarus, in quam relegatus Silanus Asia Proconsul, mitigata dein sententia, quò insula illa esset immitis & sine altu hominum, Cytheram ablegatus est. Amorgus, in quam Vibius Serenus Proconsul ulterioris Hispania, de vi publica damnatus, ob atrocitatem morum deportatus fuit, quò postea & ejusdem Sereni filius ablegatus est. Pandateria, in quam *§. 3.* Octavia Neronis uxor pulsa, quòd pro ea starent studia vulgi. *14. A. C. 63 §. 1.* Siryphus, quo saxo Cassius Severus orandi validus primum Cretam amotus post consenuit. Donusa, quâ dictis sententiis *4. A. C. 21 §. 4.* Serenus claudi debebat, nisi Gallus Asinius restitisset, ege- *ibid. c. 30.* nam aquæ Insulam referens, dandosque vitæ usus cui vitæ concederetur. Trimerus, in quam neptem Juliam convictam adulterii projecerat Augustus. Naxus. In hanc tanquam *4. An. 61 §. 5.* veberetur, Silanus Hostiam amotus est. Baleares, in quas pul- *16. An. 9. 2.* fus Suilius. Sardinia, in quam avectus Cassius. Ex quibus *13. An. 6. 43. §. 6.* apparet, Tacito non absque ratione Mare appellari plenum *16. An. 6. 9. §. 1.* exiliis, *1. 1. H. C. 2. §. 4.*

§. XXXVI. An autem tale Ostracismi remedium iustum sit nec ne, mihi non est propositum disputare, sed saltem inquirere conducit, ne semper Reip. annon, illo uti? Existimo ergo illud, nisi sit in certum locum, unde exitus liceat nullus, quemadmodum apud Romanos, non aded esse tutum. Homines enim præclaros vel qui

qui civium aut exterorum amicitia nituntur, non esse temere irritandos, optimè suadet Principi suo Machiav. Quod *c. 3.*
si enim ejusmodi apum mella non placent, saltem non sunt excitandi aculei injuria vel contemptu. Unus enim sive literarum sive militia peritus, quàm saepe privatam injuriam publicè *Barc. lib.*
ultus est? quàm saepe unus vicit, unus partes inclinavit? *ver. 1. Arg. c. 10*
 ba sunt Arisdæ. Exemplo sit Robertus Atriensis, qui, apud *f.*
 Philippum Valesium summo semper in pretio habitus, tandemque in odium inductus, non aula solùm, sed quocun- *inir. H. G.*
 que se reciperet, expulsus, secessit in Angliam, ibique in consilium Eduardi III. assumptus, Regi suo autor belli Valesio inferendî. Quâ de causâ Cosmo Mediceo in exilium pulso, plus detrimenti quàm commodi partibus suis accessisse, existimabat Reinaldus adversariorum facilè Princeps. *Mach. H. Fl. 1. 4.*
Homines enim magnos aut non fodiendos, aut si cæperis, esse extinguendos aiebat. Atque hinc est quod nonnulli, ne tales viros insignes ad vindictam accendant, ejusmodi exilium vel nomine, vel etiam re ipsâ emolli- re studeant. Nero cùm Trebellii Pollionis per vulgus & populum amorem suspectum haberet, literis ad eum compositis ipsum admonuit, consuleret quieti urbis, seq. pravè dis- *Tacit. L. 14. An. c. 22. §. 6.*
famantibus subtraheret: Esse illi per Asiam avitos agros, in quibus tuta & inturbida juvenentâ fruere- tur, quò etiam Pollio secessit. Quin etiam viri virtuosî & patriæ amantes voluntario exilio sese his calumniis & suspitioni admoniti lubentissimè subtrahunt, cujus egregium exemplum affert Machiavellus in Joanne De la Bella, qui postquam consilia populo Florentino ipsè dederat adversus potentiorum audaciam, ab ipso populo nimis autoritatis suspectus, variisque criminationum causis petitus fuit, quod ille quidem sentiens, quò eos metu, quem frustra de se conceperant, li-

F
beraret,

beraret, urbi se proprio affectu motus subduxit, insigni amoris erga patriam documento. Illi, qui Ludovico XIII. persuaserant, ut matrem aulâ juberet abfistere, dum ipse Regnum caperetur, dixerunt: *Secessum fore, non Exilium*: Et

Gram. l. 2. Luyrai exilium fautores dixerunt secessum, vocabuli lenitate, qui H. G. aula mos est, temperatâ asperitate. Re autem exilium molliunt, qui specie honoris vel legationis, seu alterius negotii causâ, inde arcent viros potentes, ubi eorum præsentia Reipubl. potest esse suspecta aut formidulosa. Sic Tiberius Germani-

Tac. l. 2. An. c. 42. cum specie honoris amolitus est, struxitque causas, aut fortè ob- §. 2. & 43 latas arripuit, jactitans publicè: Non posse motum Orientis nisi §. 1. sapientiâ Germanici componi. Galba Ottonem suspectum in Pro- l. 1. H. c. 13. vinciam Lusitaniam specie legationis imposuit. Vologeses quò bel- §. 5. lum ex commodo pararet, an us emulationis suspectos per nomen 13. An. c. 9 §. 2. obsidum amoveret, tradit Romanis nobilissimos ex familia Arsa- Gram. l. 1. ciatarum. Eadem via Ludovicus XIII. & Regina mater malum, quod ex Condæi præsentia oriri posse existimabant, antevenerunt. Nam cum is citationi, quam Parlamentum Lutetianum fecerat, convocando Duces & Pares Franciæ, pareret itinere Lutetiam propero: *ad extrema Piccardie ire jussus est, specie negotii quod imminerebat: Consulto gestum, ne in res novas studia gliscerent: Quippe magna tum ex Condæi personâ in rebus Gallicis momenta erant.* Idem antea, quò factione abstineret, procurationem Aquitania obtinuerat: *Trabebatur enim in obli- quam pravo consilio.*

§. XXXVII. Aliud suppressendorum virorum illustrium remedium, & prioribus fortè durius, est Mutillatio corporis, quâ illi vel ad imperium capescendum, vel ad res turbandas incapaces redduntur. Uldaricus XVII. Bohemorum Rex germano suo, sive proditoribus suggerentibus, sive, quod ætatis beneficio illum sibi præferri ver- batum

An. Sylv. H. B. c. 18.

batur, effodi oculos jussit. Et *Gotarzel Regnum usurpans* Tat. l. 12.
Partiborum, Meherdatem verum heredem auribus decisis vivere An. c. 14.
jussit. Imperator quoque Iustinianus inauditâ atrocitate Silb. au. 5.
 Bellisarius, post tot tantasque victorias, devictis hinc Per- disc. du 1.
 sis & Africanis, inde Gothis in Italia prostratis, oculis ef- liv. de la
 fossis ad tantam paupertatem adegit, ut foribus civium ob- l. P. du
 ambulare necessum haberet, rogaturus panem. Nec defuere Min. d'E-
 etiam his immaniores, qui viros eminentes per venena aut stat.
 pharmaca de Statu rationis dejectos, ad insaniam adegerunt.

§. XXXIIX. Alii rebus suis aliter prospiciunt,
 custodiâ aut carcere includendo viros sibi suspectos, quo-
 modo Joannes Galeacius Viscontius, alioquin Comes vir-
 tutum nuncupatus, patrum suum Bernardum in vincula
 conjecit, eaque ratione universâ Longobardiâ potitus est. Mach. H.
 Duci Albano, cum in odium & suspicionem Regis Hispani in- Fl. l. 3.
 cidisset, aulâ jussu absistere domus quædam campestris pro
 carcere fuit. Condæus specie honoris in Regiam vocatus, Silb. au 7.
 mox in Bastillam captivus traductus est, inde paulò post Vin- disc. du 1. l.
 cenniam manente custodia translatus. Subierat autem animû de la d. 1. P
 Regis ista, de Condæo arctâ custodiâ cohibendo, cogitatio, pro- Gram. l. 2
 pterea quod, illo rerum Statu, non aliâs futuram in tuto Rem- H. G.
 publ. crederet: *Truncum enim fore, quodcumque in Gallia* ibid. l. 6.
rebellionis esset, si capite minueretur. Hoc remedii genus à
 Turcis quoque frequenter usurpari deprehendimus, cujus
 exemplum ætas nostrâ vidit in Sultano Mustapha, à fratre
 Sultane Achmeto in custodiam missò, qui mos genti est,
 defuncto verò eo regimini admotus, donec adolevisset Prin-
 cept Osmanes, per ætatem gubernaculo impar, ubi solio in- ibid. l. 3.
 stitit, non solum Osmanem, cujus tutorem agebat, in pri-
 vatam custodiâ egit, sed & ejus fratres captivos vinxit, ut-
 pote in secundam Regni spem vocatos. Sed versâ rerum

facie, inopinâ ope oppressæ Tyranni vires fuere, & ipse Mustafa prior & adhuc arctiori custodiæ restitutus fuit. Coeterum nec hæc ratio cõercendi viros excellentes omni omnino periculo caret 1. Si is, quem captivum servare velis, sit animo generoso & injuriarum impatiens. 2. Si potentia valeat, nec spernendis viribus. His enim dimissis nullum, quàm reparandæ injuriæ, quam sibi illatam credent, erit studium. *Facile enim fieri haut potest, ut inveterata sive*

Maeb. l. 5. H. F. amicitia, sive odium, novis vel officiis vel injuriis facile oblitteretur. Unde Reinaldus Cosmi Medicæi adversarius eam

Id. l. 4. ferebat sententiam: Homines magnos aut non esse fodiendos, aut, si cæperis, occidendos esse. cujus rei quoque non ignarus

fuit Joannes Vitellescius Cornetanus, dictus Cardinalis Florentinus, copiisque & rebus gerendis in Tuscia, Flaminâ, Regno Neapolitano, Romæque ipsâ à Pontifice præfectus. Hic, postquam tantum autoritatis adeptus erat, ut

Id. l. 5. nec ipsi Pontifici jam liberum esset, illi imperare, nec eopix ipsius alium, præter ipsum, Ducem ferre possent, jussu Papæ captus, Castellano, qui eum erigere studebat, prudens responsum dedit: Non consuetum esse, ut viri præstantes capiantur, quò iterum eos dimittamus, nec eos, qui capi non meruissent, iterum dimitti solere, à quo augurio non diu superstes in carcere perit. Et hac de causâ à quibusdam

Conring. Anim. ad Mach. Pr. c. 3. Caroli V. Cæsaris error notatus est, quòd Franciscum Gallix Regem, cùm semel cepisset, captivitate solutum dimiserit, atque ex inimico inimiciorem multò sibi reddiderit. Non ergo temerè sunt dimittendi tales injuriarum æstimatores, nisi ejusmodi beneficiis reconciliati, quæ injuriam excedant, aut eo statu collocati, ut metu majoris mali nolint vindictam aggredi, sed potiùs ita arctè servandi, ne aut custodes fallant, quemadmodum Cerealis cultu agresti & notitia

& notitia locorum Vitellii custodias elapsus est; aut iis cor- Tac. l. 3. H.
 ruptis aufugiant, velut Vononès & Claudius Labeo apud 6. 59. §. 4.
 Tacitum. 3. Si favore multitudinis protegatur. Possent 2. An. 6.
 enim tum ista res ansam præbere tumultuandi, quemad- 68. §. 1.
 modum in Gallia Lutetiis accidit, cum Principem Con- 4. H. c. §. 6.
 dæum carceri inclusum esse, ad populi aures pervenisset. §. 5.
 Ideoque necessum est in tali casu locum quendam carceri Gram. l. 2
 eligi, qui à conspectu plebis sit remotus: Quâ de causa H. G.
 Ludovicus Galliæ Rex Condæum Vincenniam per obscura
 noctis traduci curavit, *intutum existimans Lutetia carcerem.* ibidem.
viro Principi, in quem amor populi.

§. XXXIX. Ex istis, quæ modò dicta sunt, mā-
 nifestum esse existimo, fortia hæc & violenta remedia, quæ
 in medium adducta sunt, non semper ex usu Rerumpubl.
 esse, sæpissimè illis delicta accendi, ut loquitur Tacitus. 12. An. 6.
 Unde consilium illud, Aristoteles quod dedit, longè illis §. 4. §. 3.
 censèo anteferendum. *Si alicujus potentia, inquit, videtur* 5. P. c. 11.
dissolvenda, erit hoc sensim ac paulatim faciendum, nec uni-
versa simul auferenda, eoque abstinere ab omni injuria. Non Mach. l. 7.
raro enim evenire solet, ut ultrò cadentem si negligas, ruina H. F.
ipsum certò subsequatur, at si impellas, aliunde sustineatur.
 Tutius igitur est, sensim ac quasi per cuniculos aggredi con-
 vellenda fundamenta, quibus potentia alicuius nititur, ac
 subtractis velut alimentis ignem ambitiosum extinguere,
 quàm in ipsos potentiaæ autores crudeliùs favire.

§. XL. Illi ergo, qui virtute aut rerum gestarum
 gloriâ plus æquo pollent, non statim violentis istis mediis
 sunt deprimendi, quæ cladi sæpenumero sunt similia quàm
 Medicinæ, sed pedetentim, ac ut ne sentiant, à rebus ge-
 rendis vel otio & luxu, vel specie quietis & honoris, sunt di-
 strahendi, & ad privatam vitam redigendi. Ipa enim haut

multum erit quod de illis metuas , præsertim quum hac ratione illorum actiones facilius observari possint. Hoc consilio Ferdinandus Hispaniæ Rex Consalvum Magnum , specie honoris , quem ostendebat venienti , in Hispaniam vocatum , privatum esse iussit. Magistratu autem nimio si quis elatus fuerit , providendum , ne ille contra præscriptum tempus , quod breve esse oportet , prolongetur , aut idem bis uni demandetur , quod incaute in Julio Cæsare Romani neglexerunt , concessa in quinquennium dictaturâ. Ne autem tanto magistratu functo omnia simul auferantur , minoribus , & quæ cum minori sunt potestate , curationibus præfici potest. Cui rei quàm maximè conducit salutaris ista consuetudo , quâ , qui civium summos magistratus gesserint , iidem non audeant aspernari minores , quam apud Romanos in usu fuisse , & malè à Venetis negligi prodit Machiavellus : Si quoque accidat , ut urgente necessitate , summus aliquis magistratus constitutus sit , is eadem cessante iterum derogetur. Ita apud Venetos Imperator classis , qualis rarò creati solet , non potest cum armatis trirēibus ingredi urbem Venetam , neque etiam tum , cùm perfectò negotio domum redit , sed cùm primum Istriam pervenit , quæ provincia centum fere millibus passuum ab urbe distat , stipendium nautis ex legis decreto solvi debet , & omnibus dimissis , demum ut privatus in urbem admittitur. Hi qui provinciis aut munimentis præfunt , ubi novandarum rerum suspicionem dederint , inter se permutentur , aut alio successore misso , ad alia officia aliasque provincias admoveantur. Observari id plerumque solet in istis provinciis , quæ bello sunt acquisitæ. Illæ enim haut diu solent permitti illorum imperio , quorum industria aut fortitudine partæ sunt , utpote quibus maxima commoditas est , se ipsos

*l. 1. disc. 6.
36.*

*Cont. l. 4.
de R. V.*

spre

spretis superioribus , in illis confirmandi , præprimis si per consuetudinem cum illis populis habitam ab illis in pretio habeantur. Ita Emanuel Portugalliaæ Rex Albuquerqueum , qui Ormum , Goam & Indias Orientales ejus potestati subjecerat , istorum populorum imperio dimovit , successore misso : quæ res generosissimi viri animum anxium & dubium tenens , hæc verba ipsi expressit : *Bon Dieu de combien de meaux me trouve-je environné ! Si je suis si d'elle à mon Roy , j'offence les hommes , & j'offence mon Roy , si je veux suivre l'inclination des hommes.* Silh. au. 7. Ex l. de la 1. P du Min. d' Estat.

quibus verbis apparuit , Albuquerqueo nec vires nec voluntatem populi defuisse , quin neglecto Rege , sibi ipsi imperium istarum regionum retinere potuisset , ni fidelitatem Regi suo debitam potentiaæ stimulis præposuisset. Eadem de causâ Ferdinandus Consalvum Neapoli avocavit : & Carolus V. Ferdinandum Cortesium , postquam Regnum Mexicanorum ipsi subjugaverat. Si verò acciderit , ut magistratus iidem , aut curationes , consilia , judicia denique , constent ex pluribus , ejusdem familiae aut affinitatis agnatis , illos necessum erit transferri , quemadmodum in Gallia Comitibus Notabilium constitutum fuit , ut Lutetiano Parlamento indebiti (Gallis vocantur *Les Incompatibles*) Tholosano ascriberentur , & contrâ. Gram. l. 3. H. G.

Ita factionibus privatis obstiturum Regem , quæ in Parlamento nimis quam multæ essent. Amor autem & studium populi optimè infringi potest , si ipse Princeps & Respublicam cum iisdem & majoribus beneficiis , à civibus suis in se derivet , suggerendis interea invidiae flamma ac viis. Hoc remedio si usi fuissent adversarii Cosmi Medicæi , nullum dubium est , quin plus eo effecissent , quàm intempestivâ ejus relegatione. In quo etiam Galba graviter erravit , quid

dum Otto obnixè studia militum donis ac largitione ambi-
 ret, ipse donativum sub ejus nomine promissum, ne qui-
 dem dari voluit, *Legi à se militem, non emi* dicens, voce
 Tac. 1. H. 6. quidem pro Republ. honestà, sed illi ancipiti: *Neque*
 5. §. 2. *enim ad hanc formam cetera erant*, cum ex adverso con-
 16. c. 18. stare, *potuisse conciliari animos prætorianorum, quantula-*
 §. 5. *cunq; parci senis liberalitate.* Divitiarum autem minuendarum
 remedium est, si nimis opulenti ornentur dignitatibus, cu-
 rationibus, legationibusque sumptuosis ac damnosis, &
 quæ sine rei familiaris dispendio obiri nequeunt. Si item
 Gram. l. 3. nimix pensiones, quæ fortè in Rep. invaluerunt quibusdam
 H. G. conferri, revocentur, quæ ab Henrico IV. justa tum
 ex causa in Galliam invectæ, & pessimo usu continuatæ,
 abrogatæ sunt iis, quæ sæpius nominavimus, comitiis.
 Nobilitate denique & superbis titulis inflatos optima depri-
 mendæ ratio est, si illi vulgati, novis ignobilibusque ho-
 minibus communicentur; Ita enim evalescent illa nomina,
 ad l. 2. An multitudine & ignobilitate candidatorum, inquit Forstnerus.
 Tac. 6. 5. §. 1. si.

§. XLI. Hæc sunt quæ de minuendâ tam eâ, quæ nimia
 nondum est, quàm quæ talis jam existit, unius vel paucorum
 potentia, ex nominatis Historicis potui animadvertere, quæ
 non possum quin unico adhuc, quod ex Tacito didici, re-
 medio finiam, estque illud, Iniicere sc. hominibus, potentia &
 novandi cupiditate formidandis, spes alienarum rerum, quo
 suis ipsi abstineant. Hoc Pharasmenes Hiberiæ Rex in
 propria filii persona usus fuit, *quem Regnum senectâ patris*
 Tac. l. 12. *sibi detineri crebrius ferociusq; jaçantem, quam ut cupidi-*
 6. 44. §. 3. *nem occultaret, pater ad aliam spem traxit & Armeniam osten-*
 4. *navit, pulsus Parthis datam Mithridati*
à senut memoran-
do.

Hic teneat nostras anchora jacta rates.

Addenda & Emendanda.

P *Agiturus numeri* post pag. 20. ad Dissertationis finem primò corrigendi,
 quo factò ad reliqua sic transeundum. Pag. 1. lin. 3. in allegat. pro 38. lege 8.
P. 1. l. 8. scribe *humana*. p. 3. l. 16. post *Volleus* adde *Vel*. p. 7. l. 1. in allegat. lege
Brach. p. 8. l. 12. post *non* pone comma. p. 10. l. 3. *Scaligeris*. ead. p. l. 16. pro *Vel A-*
ventium lege *L. Aruntium*. p. 11. l. 2. in alleg. lege *lib. sit. c. 12*. p. 12. l. 14. scribe
oro. ead. p. l. 23. post *jura* adde *or*. p. 13. l. 12. & 13. in alleg. lege *Sa Gil. in L. H. Taciti*
c. 2. p. 17. l. 4. post *debeat* pone comma. p. 20. l. 19. in alleg. adde c. 19. p. 21.
 l. 13. scribe *Gramondus*. p. 22. l. 1. pro *xvii* lege *xv*. p. 24. l. 11. in alleg. adde
Hist. c. 24. §. 2. 3. ead. p. in 3. alleg. adde *c. 71. §. 2.* ead. p. 1a. alleg. ad ult. lin. expunge
Hel. Cat. quia p. seq. ead. repetita. p. 26. l. 6. lege *impetratam*. p. 26. l. 17. pro *κατα-*
ρχὴν pone *καταλιπὴν*. p. 30. l. 23. scribe *Rege*. p. 31. l. 26. lege *obrine*. ead. p. lin. 27.
 scribe *salus*. p. 34. l. 3. post *Principatus* adde *specimen*. ead. p. l. 5. post *Agrippam* po-
 ne comma. p. 36. l. 9. pro *aut* lege *à*. p. 40. l. 23. post *inquirere* pone comma.
 post *conducas* idem dele. p. 43. l. 25. post *Musapha* adde *qui*. ead. p. l. 26. pro *missa*
 scribe *missa*. p. ult. in fine pro *semit* lege *fames*.

Index

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

ULB Halle
003 619 079

3

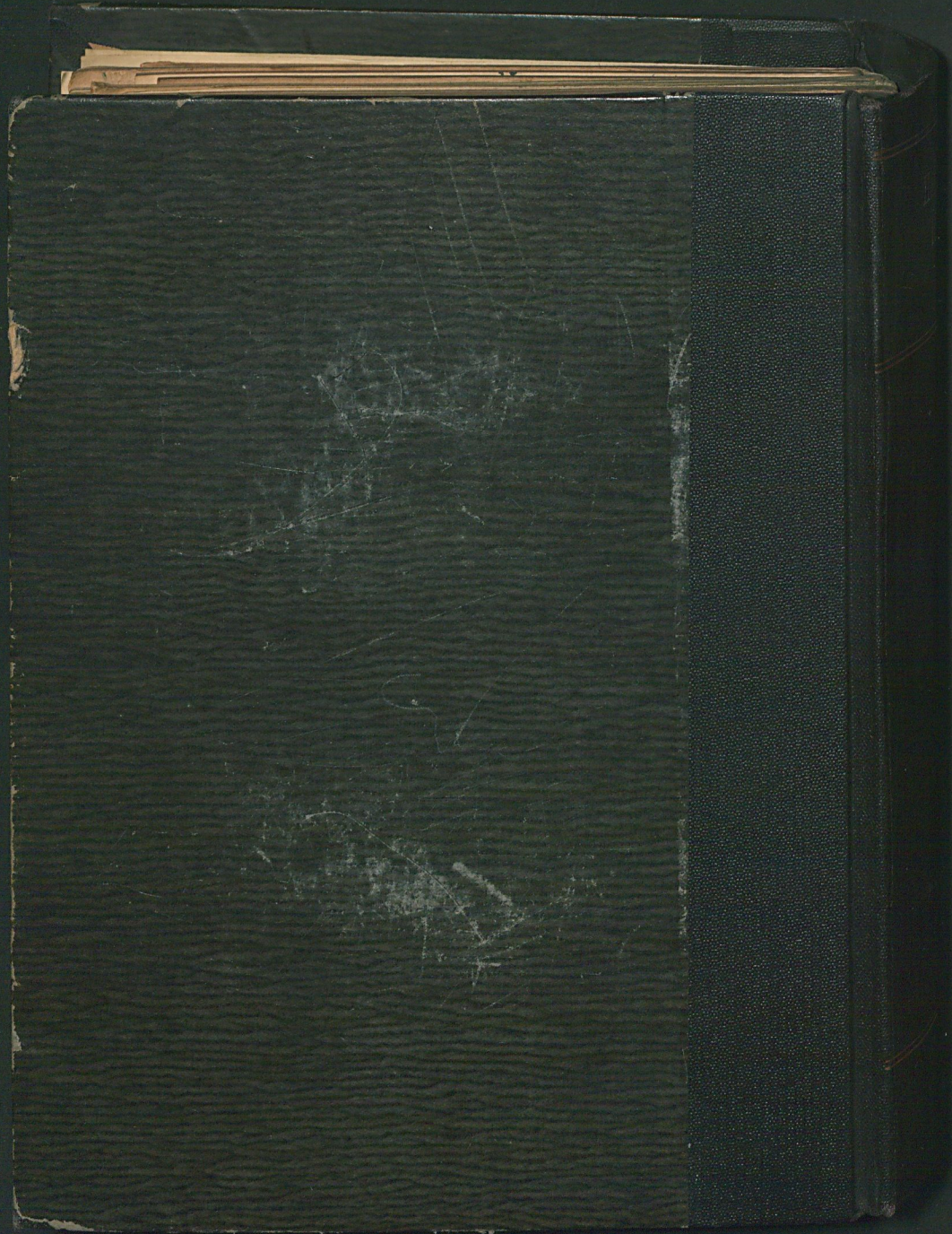

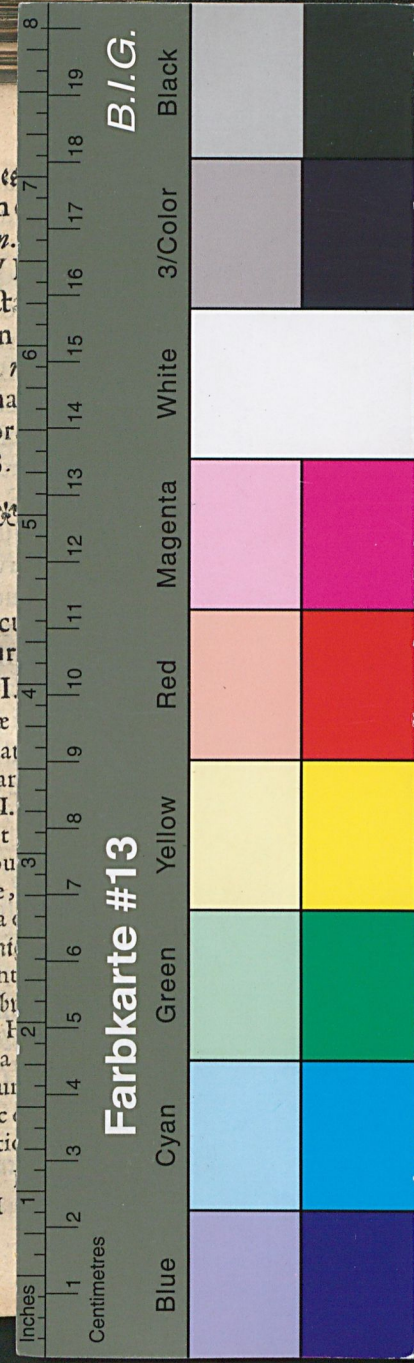
f

Sb.

VD 77

B.I.G.

Farbkarte #13

DISSERTATIO HISTORICO-POLITICA,
De
EMEDIIS ADVERSUS
NIMIAM UNIUS VEL PAU-
CORUM CIVIUM EXCEL-
LENTIAM,

16

1663, 3

Quam,
Favente divinâ Clementiâ,
SUB PRÆSIDIO
EXCELLENTISSIMI ET CLA-
RISSIMI VIRI,
N. SEBASTIANI
RAMSPECK
IT. AC ELOQUENT. PROFESSORIS
P. ET h. t. PRORECTORIS
MAGNIFICI

Publico Examine Subjicit
IUSTUS HENRICUS STORREN
HILDESHEIM.

A. & R.
Die Martij horâ locoq^{ue} consuetis.

J. M.
✻ (o) ✻
✻

HEIDELBERGÆ,
excud. ÆGIDIUS WALTER Acad. Typogr.
ANNO MDC LXIII.

1663

